

P L A T F O R M A

**o učešću crnogorske delegacije na VI sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju,
Podgorica, 28. i 29. maj 2015. godine**

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom (SSP) potpisan je 15. oktobra 2007. godine. Shodno članu 43 Privremenog sporazuma osnovan je Privremeni odbor. Prva, konstitutivna sjednica Privremenog odbora održana je 22. januara 2008. godine u Briselu. Na sastanku je, između ostalog, usvojen Poslovnik, uključujući Pravila funkcionisanja i strukturu pododbora Evropske zajednice i Crne Gore¹. Jedan od pet pododbora je Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio je na snagu 1. maja 2010. godine, okončanjem procesa ratifikacije u nacionalnim Parlamentima država članica EU. U tom smislu, Crna Gora se obavezala da preuzme sve obaveze iz SSP, uključujući i ispunjavanje političkih kriterijuma pristupanja Uniji, kao i postepeno usvajanje evropskih standarda i jačanje administrativnih kapaciteta u svih 35 pregovaračkih poglavlja.

U skladu sa gore pomenutim, a u cilju informisanja Evropske komisije o najvažnijim crnogorskim reformama, jednom godišnje se održavaju sastanci Pododbora. Do sada je održano pet sastanaka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. VI sastanak zakazan je za 28. i 29. maj 2015. godine i biće održan u Podgorici. U nadležnosti Pododbora su sledeća pregovaračka poglavlja: 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 5 - Javne nabavke, 6 - Privredno pravo, 7 - Pravo intelektualne svojine, 8 - Konkurencija, 9 - Finansijske usluge, 28 - Zaštita potrošača i zdravlja.

Od strane Evropske komisije, predlog agende za sastanak dobijen je 30. aprila 2015. godine. **Shodno definisanoj Agendi, u prilogu Platforme dostavljamo materijal za sastanak Pododbora.**

Materijal je pripremila Ministarstvo ekonomije u saradnji sa Ministarstvom finansija, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom prosvjete, Agencijom za zaštitu konkurencije, Upravom za inspeksijske poslove, Upravom za javne nabavke, Komisijom za kontrolu postupka javnih nabavki, Centralnom bankom Crne Gore, Agencijom za nadzor osiguranja, Zavodom za intelektualnu svojinu i Komisijom za hartije od vrijednosti. Predmetni materijal sadrži ažurirane informacije za period 12. maj 2014. – 15. april 2015. godine, a u vezi sa sprovođenjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i pomoći koju Crnoj Gori trenutno pružaju EU i druge nacionalne i međunarodne institucije i realizaciju te pomoći.

Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju

-
1. Pododbor i sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za unutrašnje tržište i konkurenciju
 2. Pododbor i sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za saobraćaj, energetiku, životnu sredinu i regionalnu politiku
 3. Pododbor i sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za poljoprivredu i ribarstvo
 4. Pododbor i sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za industriju, trgovinu, carine, poreze i saradnju sa drugim zemljama kandidatima
 5. Pododbor i sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za ekonomska, fiskalna pitanja i statistiku
 6. Sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku
 7. Sektorski unaprijeđeni stalni dijalog za pitanja pravde, slobode i bezbjednosti

Nakon stupanja na snagu SPP Sektorski unaprijeđeni stalni dijalozi su prerasli u Pododbore.

U skladu sa Agendom, predloženom od strane Evropske komisije, na sastanku će biti diskutovana pitanja iz sljedećih oblasti:

1. Konkurencija

1.1. Anti-monopolska politika

- **Zakonodavni i administrativni napredak**
- **Tijelo nadležno za konkurenciju i primjena/sprovođenje acquis-a**

1.2. Državna pomoć

- **Zakonodavni i administrativni napredak, primjena/sprovođenje**
- **Tijelo nadležno za državnu pomoć: nezavisnost**

U dijelu anti-monopolske politike, predstavnici Agencije za zaštitu konkurencije (**Boženka Nikolić, Lepa Aleksić, Miomir Čukić i Jovana Tošković**), će izvijestiti predstavnike EK o napretku u oblasti konkurencije. Predstavnici Ministarstva finansija (**Šefika Kurtagić i Mitar Bajčeta**) i Ministarstva ekonomije (**Dragan Kujović i Goran Nikolić**) će u okviru tačke dnevnog reda koja se odnosi na državnu pomoć, dati prikaz stanja i odgovarati na pitanja iz navedene oblasti.

2. Zaštita potrošača i zdravlja

2.1. Zaštita potrošača

2.2. Zdravstvena zaštita

U dijelu zaštite potrošača, predstavnik Uprave za inspekcijske poslove (**Nada Đurđić**) će dati prikaz trenutnog stanja i ostvareni napredak, dok će u dijelu zdravstvene zaštite predstavnici Ministarstva zdravlja (**dr Mensud Grbović i Slavojka Šuković**) i Instituta za javno zdravlje (**Nataša Terzić**) predstavnike Evropske komisije informisati o stanju u okviru ove oblasti.

3. Bankarstvo, osiguranje i druge finansijske usluge

3.1. Bankarstvo

- **Napredak u regulisanju i nadzoru bankarskog sektora i planovi za dalje usklađivanje, uključujući rezolucije**
- **Administrativni kapaciteti (Centralna banka, rad Savjeta za finansijsku stabilnost)**

3.2. Nebankarski sektor (osiguranje/profesionalne penzije, tržište hartija od vrijednosti i investicioni fondovi)

- **Napredak u regulisanju i nadzoru sektora osiguranja: zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti (Agencija za nadzor osiguranja) i planovi za dalje usklađivanje**
- **Napredak u regulisanju i nadzoru sektora hartija od vrijednosti i investicionih fondova: zakonodavni napredak (uključujući Zakon o tržištu kapitala), administrativni kapaciteti (Komisija za hartije od vrijednosti) i planovi za dalje usklađivanje**

U okviru ove tačke predstavnici Centralne Banke Crne Gore (**Nađa Marović, Ana Vlahović, Miomir Ćirović i Zeljka Asanović**), Agencije za nadzor osiguranja (**Nataša Raičević i**

Ivana Šaranović Jovičević) i Komisije za hartije od vrijednosti (**Aleksandar Đuričković**) će upoznati predstavnike Evropske komisije sa stanjem u oblasti bankarstva, osiguranja, hartija od vrijednosti i odgovarati na eventualna dodatna pitanja.

4. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

4.1. Osnivanje i prekogranične usluge, zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti, naročito kada je riječ o pripremama za sprovođenje Direktive o uslugama

4.2. Međusobno priznavanje stručnih kvalifikacija (zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti, potrebe za obukama i univerzitetski programi, strategija/akcioni plan).

4.3. Pružanje poštanskih usluga: zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti

U dijelu osnivanja i prekograničnih usluga, predstavnici Ministarstva ekonomije (**Goran Šćepanović i Lidija Radović**) će dati prikaz stanja i odgovarati na pitanja iz navedene oblasti. U okviru tačke dnevnog reda koja se odnosi na međusobno priznavanje kvalifikacija, prikaz stanja će prezentovati predstavnici Ministarstva prosvjete (**Zora Bogičević**) i Ministarstva rada i socijalnog staranja (**Senka Vukčević**), dok će napredak u dijelu poštanskih usluga prezentovati predstavnica Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije (**Ivana Marković**).

5. Prava intelektualne, industrijske i komercijalne svojine

5.1. Institucionalna pitanja i administrativni kapaciteti (mogućnost osnivanja Savjeta za intelektualnu svojinu koji bi upravljao i koordinisao reformu prava intelektualne svojine; mogućnost podnošenja žalbi protiv upravnih odluka koje se odnose na prava intelektualne svojine; mogućnost uspostavljanja pretraživača baze podataka o pravima intelektualne svojine na internetskoj stranici Zavoda za intelektualnu svojinu)

5.2. Autorsko i srodna prava

5.3. Industrijska svojina

5.4. Sprovođenje propisa (najnoviji statistički podaci)

5.5. Najnovije informacije o pristupanju relevantnim multilateralnim konvencijama

Predstavnici Ministarstva ekonomije (**Nebojša Mugoša**), Zavoda za intelektualnu svojinu (**Dušanka Perović, Milica Savić i Emina Mujević**), Privrednog suda (**Dijana Raičković**), Uprave za inspeksijske poslove, Tržišne inspekcije (**Nada Đurđić**), Uprave carina (**Milanka Strunjaš**) i Uprave policije (**Zoran Tomović**) će informisati predstavnike Evropske komisije o trenutnom stanju i napretku koji je ostvaren u izvještajnom periodu, a odnosi se na zakonodavni okvir i sprovođenje zakonodavstva u ovoj oblasti.

6. Javne nabavke

6.1. Napredak u usklađivanju zakonodavstva i sprovođenju novog zakona, uključujući i koncesije i napredak u uvođenju elektronskih nabavki i sprovođenju strategije i akcionog plana

6.2. Administrativni kapaciteti i sprovođenje: Direkcija za javne nabavke, Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki; Komisija za koncesije; nove inspeksijske službe; služba za pomoć korisnicima u Direkciji za javne nabavke

6.3. (Pismeni) izvještaj Crne Gore sa statističkim podacima i informacijama o sprovođenju Zakona o javnim nabavkama (broj sprovedenih postupaka javnih nabavki, uključujući postupke revizije, procenat ugovora o nabavci, izvođenju radova i uslugama zavisno od vrste postupka: otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak)

U dijelu Javnih nabavki, predstavnica Uprave za javne nabavke (**Sandra Škatarić**) će informisati predstvanike Evropske komisije o napretku u ovoj oblasti i odgovarati na pitanja iz ove oblasti.

7. Privredno pravo

7.1. Privredno pravo: napredak u usklađivanju i sprovođenju zakonodavstva, uključujući administrativne kapacitete (uključujući elektronski potpis) i planovi za dalje usklađivanje

7.2. Računovodstvo i revizija: zakonodavni napredak i planovi za dalje usklađivanje

7.3. Institucionalni/administrativni kapaciteti: javno tijelo za nadzor revizora, sistem kontrole kvaliteta, sistem istrage i kazni; kapaciteti Centralnog registra Privrednog suda

U okviru ove tačke predstavnici Ministarstva ekonomije (**Dragan Kujović i Goran Nikolić**) i Ministarstva finansija (**Mladen Vlahović**) će predstavnicima EK prezentirati najnovije informacije u oblasti privrednog prava i registracije preduzeća, kao i u dijelu računovodstva i revizije i odgovarati na pitanja iz ove oblasti.

Imajući u vidu potrebu da se na kvalitetan način odgovori na predložene teme iz Agende, crnogorske institucije na sastanku Pododbora će predstavljati:

- Dragan Kujović, Ministarstvo ekonomije
- Goran Šćepanović, Ministarstvo ekonomije
- Ana Martinović, Ministarstvo ekonomije
- Nebojša Mugoša, Ministarstvo ekonomije
- Goran Nikolić, Ministarstvo ekonomije
- dr Mensud Grbović, Ministarstvo zdravlja
- Slavojka Šuković, Ministarstvo zdravlja
- Nataša Terzić, Ministarstvo zdravlja
- Nada Đurđić, Uprava za inspeksijske poslove
- Sandra Škatarić, Uprava za javne nabavke
- Dušanka Perović, Zavod za intelektualnu svojinu
- Milica Savić, Zavod za intelektualnu svojinu
- Emina Mujević, Zavod za intelektualnu svojinu
- Milanka Strunjaš, Uprava Carina
- Zoran Tomović, Uprava policije
- Dijana Raičković, Privredni sud
- Lidija Radović, Ministarstvo ekonomije
- Senka Vukčević, Ministarstva rada i socijalnog staranja

- Zora Bogićević, Ministarstvo prosvjete
- Ivana Marković, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije
- Mladen Vlahović, Ministarstvo finansija
- Nađa Marović, Centralna banka Crne Gore
- Ana Vlahović, Centralna banka Crne Gore
- Miomir Ćirović, Centralna banka Crne Gore
- Željka Asanović, Centralna banka Crne Gore
- Nataša Raičević, Agencija za nadzor osiguranja
- Ivana Šaranović Jovičević, Agencija za nadzor osiguranja
- Aleksandar Đuričković, Komisija za hartije od vrijednosti
- Boženka Nikolić, Agencija za zaštitu konkurencije
- Lepa Aleksić, Agencija za zaštitu konkurencije
- Momir Ćukić, Agencija za zaštitu konkurencije
- Jovana Tošković, Agencija za zaštitu konkurencije
- Mitar Bajčeta, Ministarstvo finansija, Komisija za kontrolu državne pomoći
- Šefika Kurtagić, Ministarstvo finansija
- Snežana Radović, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
- Tamara Srzentić, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
- Aleksandar Nikčević, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

U cilju što kvalitetnijeg i potpunijeg prezentovanja stanja u oblastima predloženim agendom, Rukovodilac grupe i koordinatori-rukovodioci podgrupa zadržavaju mogućnost da na sastanak pozovu i druge predstavnike institucija čije se učešće ocijeni kao potrebno.

PREDLOG ZAKLJUČAKA :

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od ____ maja 2015. godine, razmotrila i utvrdila Platformu o učešću crnogorske delegacije na VI sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju, Podgorica, 28. i 29. maj 2015. godine, koju je dostavilo Ministarstvo ekonomije.
2. Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih intergracija i drugim relevantnim institucijama, nakon završenog sastanka Pododbora za unutrašnju trgovinu i konkurenciju izvijesti Vladu o rezultatima sastanka.

EU-CRNA GORA

PODODBOR ZA UNUTRAŠNJE TRŽIŠTE I KONKURENCIJU

PODGORICA, 28. I 29. MAJ 2015. GODINE

UVODNE NAPOMENE

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa EU potpisan je 15. oktobra 2007. godine. Shodno članu 43, privremenog Sporazuma osnovan je Privremeni odbor. Prva, konstitutivna sjednica Privremenog odbora održana je 22. januara 2008. godine u Briselu. Na sastanku je, između ostalog, usvojen Poslovnik, uključujući Pravila funkcionisanja i strukturu pododbora Evropske zajednice i Crne Gore. Jedan od pet pododbora je Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju, koji ima za cilj da ukaže na najvažnije reformske korake koji se sprovode u oblasti prava osnivanja preduzeća i pružanja usluga, javnih nabavki, privrednog prava, prava intelektualne svojine, politike konkurencije, finansijskih usluga i zaštite potrošača i zdravstvene zaštite.

Do sada je održano pet sastanka Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju. Šesti sastanak zakazan je za 28. i 29. maj 2015. godine i biće održan u Podgorici.

1. KONKURENCIJA

1.1. Anti-monopolska politika

- Zakonodavni i administrativni napredak

- Tijelo nadležno za konkurenciju i primjena/sprovođenje acquis-a

Zakonodavni napredak

U izvještajnom periodu donešena su **3 (tri) podzakonska akta**, i to :

- Uredba o uslovima, postupku i kriterijumima za grupno izuzeće od zabrane sporazuma u sektoru osiguranja ("Sl.list CG", br.52/14), a koja je objavljena 16.12.2014.godine;
- Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije ("Sl.list CG", br.59/14), objavljena 30.12.2014.godine;
- Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma u drumskom, željezničkom i saobraćaju u unutrašnjim vodama i sporazuma o konzorcijumu u linijskom i pomorskom saobraćaju ("Sl.list CG", br.59/14), objavljena 30.12.2014.godine.

Stupanjem na snagu navedenih uredbi, zaokružen je zakonodavni proces donošenja podzakonskih akata.

Administrativni kapaciteti

U Agenciji je trenutno zaposleno **11** službenika i namještenika, od čega poslove zaštite konkurencije obavlja **šest** službenika. Na osnovu dobijene saglasnosti i opredijeljenih sredstava u 2015. godini, još jedan službenik je primljen u radni odnos. Slijede dalje aktivnosti na prijemu službenika, a na osnovu saglasnosti i opredijeljenih sredstava od strane Ministarstva finansija.

Tijelo nadležno za konkurenciju i primjena/sprovođenje acquis-a

Implementacija

Koncentracije

Agenciji su, u skladu sa Zakonom o zaštiti konkurencije, u izvještajnom periodu, podnijeta **33** zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, dok su **3** prenešena iz prethodnog perioda. Od ukupnog broja podnešenih zahtjeva, **31** je riješen, od čega je **jedan** postupak obustavljen zbog odustajanja od Zahtjeva, **jedan** je odbijen zbog neispunjenja uslova, dok je **5** predmeta u postupku.

Pored toga, Agencija je, na osnovu informacija iz medija, kao i zahtjeva za mišljenje vršila ispitivanja radi utvrđivanja ispunjenja uslova za podnošenje zahtjeva za izdavanje

odobrenja za sprovođenje koncentracije u tri slučaja, gdje je došlo do promjene vlasničke strukture.

I Okončani postupci

Zabranjeni sporazumi

U izvještajnom periodu, Agencija je okončala **4 (četiri) postupka**, kako slijedi:

Kartelni sporazum na tržištu izdavanja i distribucije dnevnih štampanih medija

- ***Agencija je rješenjem utvrdila zaključenje zabranjenog sporazuma - kartela od strane četiri najveća učesnika na tržištu štampanih dnevnih novina dostupnih na cijeloj teritoriji Crne Gore (Daily Press- Vijesti, Jumedica Mont- Dan, Media Nea – Dnevne novine i Pobjeda).***

U daljim aktivnostima na ovom postupku, Agencija je naložila navedenim privrednim subjektima da cijenu svojih dnevnih štampanih novina utvrde samostalno u roku od trideset (30) dana od dana dostavljanja Rješenja, te da u istom roku dostave Agenciji metodologiju primijenjenu u postupku utvrđivanja cijene, analize i studije, kao i odluku nadležnih organa u privrednom subjektu, u kom pravcu su ***učesnici zabranjenog sporazuma i postupili.***

Istim Rješenjem, obustavljen je postupak protiv dva učesnika kartelnog sporazuma, koji su bili predmet postupanja Agencije, a zbog nedostatka materijalnih dokaza o učešću u zabranjenom sporazumu (*Večernje novosti i Blic*).

Agencija je u samom toku postupka, prije svega pri ocjeni prikupljenih činjenica i dokaza, imala u vidu naročito praksu evropskih organa na planu utvrđivanja postojanja kartelne sporazuma. Po utvrđenom postojanju zabranjenog sporazuma, ***Agencija je podnijela četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka sa zahtjevom za iziricanje prekršajne kazne od strane nadležnog područnog organa za prekršaje.***

„Pobjeda“ AD i odgovorno lice kažnjeni su novčanom kaznom u iznosu od 36.428,97 €, odnosno 1.000,00 €, zbog izvršenog prekršaja iz člana 67. stav 1. tačka 1 i stav 2 Zakona o zaštiti konkurencije.

Područni organ za prekršaje-Podgorica je tri pokrenuta postupka obustavio ***Rješenjima zbog zastare za vođenje prekršajnog postupka***, a koji su pokrenuti protiv pravnih lica Daily Press- Vijesti i Jumedica Mont- Dan i Media Nea – Dnevne novine i odgovornih lica u tim pravnim licima. Agencija je podnijela žalbe Vijeću za prekršaje izjavljenu na rješenja u dva predmeta pokrenutim protiv pravnih lica Daily Press- Vijesti i Jumedica Mont- Dan, dok je odustala u postupku protiv Media Nea – Dnevne novine iz razloga nepostojanja bića prekršajnog djela po starom Zakonu o zaštiti konkurencije.

Dana 23.03.2015. godine, Vijeće za prekršaje je odbilo Žalbe Agencije, čime su rješenja Područnog organa za prekršaje – o obustavi postupka postala pravosnažna.

Dana 17.03.2015.godine, Upravni sud je potvrdio rješenje Agencije čime je isto i postalo pravosnažno (odbijajući tužbe Daily Press-a i Jumedia Mont-a).

Kartelni sporazum na tržištu pružanja lučkih usluga-koncesione djelatnosti

- U pokrenutom postupku protiv AD „Kontejnerski terminal i generalni tereti“ Bar i „Ocean Montenegro“ d.o.o. - Bar, Agencija je **okončala postupak** na tržištu pružanja usluga teretnim prekookeanskim brodovima u akvatorijumu Luke Bar, a imajući u vidu postojanje osnovane sumnje o **zaključenju zabranjenog sporazuma između OCEAN MONTENEGRO DOO i KONTEJNERSKI TERMINALI I GENERALNI TERETI.**

U postupku analize predmeta i aktivnog monitoringa utvrđeno je da se postupak vodi zbog postojanja sumnje o antikonkurentnim ciljevima i posljedicama ugovornog odnosa između OCEAN MONTENEGRO DOO i KONTEJNERSKI TERMINALI I GENERALNI TERETI, koji ima za cilj spječavanje razvoja konkurenata, a u pravcu eliminisanja potencijalne konkurencije, te stvaranja barijera za ulazak novih učesnika na ovo relevantno tržište. U tom smislu, Agencija je ocijenila da postoji osnovana sumnja da su oba učesnika u monopolskom položaju na planu pružanja svojih usluga u okviru relevantnog geografskog područja Luke Bar preduzela obavezu unakrsnog ekskluzivnog obavljanja usluga sa obavezom nekonkurisanja, a sa ciljem zatvaranja tržišta.

Postupajući po nalogu iz Rješenja, učesnici u sporazumu su blagovremeno dostavili Aneks ugovora kojim se, zabranjene i ništave odredbe Ugovora o pružanju usluga, zaključenog između OCEAN MONTENEGRO DOO i KONTEJNERSKI TERMINALI I GENERALNI TERETI, stavljaju van snage.

U toku 2015.godine, okončani su i postupci pred Upravnim sudom po tužbi izjavljenoj na Zaključak o odbijanju zahtjeva za izuzeće službenih lica i po Zahtjevu za vanredno preispitivanje presude Upravnog suda *na način što je presudom Vrhovnog suda Crne Gore potvrđen Zaključak Agencije o vršenju neposrednog-nenajavljenog uvida. Protiv rješenja Agencije obadvije stranke su podnijele posebne tužbe pred Upravnim sudom. Postupak je u toku.*

Protiv navedenih privrednih društava i odgovornih lica u pravnom licu, podnijeti su zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka.

Kartelni sporazum u sektoru elektronskih komunikacija

- Pokrenut je i okončan postupak protiv "Telenor" d.o.o i „Radio Difuzni Centar“ d.o.o., zbog sumnje o postojanju zabranjenog sporazuma (akata koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje

konkurencije). ***Predmetnim sporazumom je ugovoreno dugoročno pravo Telenor d.o.o. na korišćenje infrastrukture RDC d.o.o. bez naknade, odnosno diskriminaciono u odnosu na druge mobilne operatere, što ima za posljedicu bitno različitu troškovnu i investicionu strukturu učesnika.***

Agencija je sa ciljem omogućavanja dalje slobodne konkurencije na tržištu mobilnih operatora, a bez bitnijeg uticaja RDC na troškovnu strukturu učesnika na tržištu, **nametnula obavezu RDC i TeleNor-u da raskinu odredbe postojećeg Ugovora** kojim se TeleNor-u obezbijavaju povoljniji uslovi zakupa na ime ranije plaćenog iznosa, a što je učinjeno nakon izvršene analize EKIP-a, koju je Agencija prihvatila.

Istovremeno, Agencija je u postupku prihvatila predloženo ispunjenje obaveza, donijela Zaključak o obustavi postupka i Rješenje, kojim je naložila privrednim subjektima Telenor d.o.o. i Radio difuzni centar d.o.o. ispunjene određenih obaveza, shodno članu 45 Zakona.

Postupajući u skladu sa prihvaćenim mjerama, RDC doo i Telenor doo su dostavili Agenciji potpisan i ovjeren Aneks ugovora kojim se određene odredbe stavljaju van snage, sa punom primjenom od 01.01.2015.godine, te istovremeno obavezuje RDC da i prema Telenor-u doo primjenjuju sve cjenovnike i druge usluge korišćenja opreme i infrastrukture na identičan način kao i za ostale učesnike na ovom relevantnom tržištu.

Na predmetni način su obezbijeđeni uslovi za pravilno funkcionisanje i efikasnu konkurenciju tržišta koja zavisi od uslova nabavke usluga od RDC doo.

Kartelni sporazum na tržištu proizvodnje i prometa obuće

- U postupku pokrenutom radi utvrđivanja postojanja akata koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu proizvodnje i prometa obuće, protiv Društva za proizvodnju i trgovinu „Šafran“ d.o.o. Bar i Društva sa ograničenom odgovornošću „Obuća Minja“ d.o.o, Berane, **donijeto je rješenje**, kojim je utvrđeno da su pojedine odredbe Sporazuma o upotrebi zaštićenog znaka robne marke „ŠAFRAN“ i zaštiti kupca za dalju prodaju, zaključenog između „Šafran“ d.o.o. Bar, i „Obuća Minja“ d.o.o, Berane, imale za cilj ili posljedicu sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na relevantnom tržištu, te da su iste ZABRANJENE I NIŠTAVE. Ugovornim stranama zabranjena je dalja primjena i sprovođenje pomenutih odredbi Sporazuma o upotrebi zaštićenog znaka robne marke „ŠAFRAN“ i zaštiti kupca za dalju prodaju. Takođe je zabranjeno „Šafran“ d.o.o. Bar, da utvrđuje i na tržištu koordinira i nadzire primjenu prodajne cijene svojih kupaca ka krajnjim potrošačima za proizvode Šafrana, te naloženo da najkasnije u roku od sedam (7) dana od dana prijema Rješenja pisanim putem obavijesti sve svoje kupce dostavom kopije dispozitiva Rješenja, kao i da dokaz o izvršenju naloga dostavi Agenciji na uvid.

Postupajući po nalogu iz Rješenja, Šafran doo je dostavio dokaz o izvršenom nalogu i postupanjima po istom.

Protiv navedenih privrednih društava podnijeti su zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka područnim organima za prekršaje u Baru i Beranama.

II Postupci u toku

Zabranjeni sporazumi

U daljim aktivnostima na slučajevima zabranjenih sporazuma, Agencija je pokrenula **jedan (1)** ispitni postupak po službenoj dužnosti, i to:

Kartelni sporazum zajedničkog nastupa u sektoru osiguranja – postupak protiv Sava osiguranje d.o.o. i Lovćen AD

- Postupak je pokrenut radi utvrđivanja postojanja akata koji za cilj ili posljedicu imaju ili mogu imati sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije u smislu člana 8 stav 1 tačka 1), 2) i 3) *Zakona o zaštiti konkurencije* (»Sl. list CG«, br.44/12), protiv privrednog subjekta „LOVĆEN“ OSIGURANJE AD i „SAVA MONTENEGRO“ AD na tržištu nabavke usluga neživotnog osiguranja javnih preduzeća Crne Gore u postupcima javnih nabavki. Naime, na osnovu dostupnih informacija, te sprovedenih sektorskih istraživanja, konstatovano je da u sektoru osiguranja postoje mehanizmi usaglašenog djelovanja i poslovanja, kao i prethodnih dogovora pri nastupima u različitim vrstama konzorcijuma, koji imaju za cilj podjelu kupaca, kao i obezbjeđivanje najviše moguće cijene usluge osiguranja.

Protiv navedenih privrednih društava podnijeti su zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka Područnom organu za prekršaje u Podgorici.

Zloupotreba dominantnog položaja

Agencija je pokrenula **2 (dva)** ispitna postupka po službenoj dužnosti, i to:

Zloupotreba dominantnog položaja u postupku pokrenutom protiv Ledo d.o.o. Podgorica

- Agencija je u postupku praćenja i analize uslova konkurencije na tržištu proizvodnje i prodaje sladoleda i zamrznute hrane (voće, povrće, riba, meso, tijesto, jela) prikupljala podatke od učesnika na tržištu maloprodaje predmetnih prehrambenih proizvoda, a prije svega o izvorima i uslovima snabdijevanja navedenim proizvodima. Analizom i obradom prikupljenih podataka su utvrđeni uslovi komercijalne saradnje privrednog subjekta *LEDO d.o.o. iz Podgorica*, odnosno sa njim povezanih lica u kupoprodajnom odnosu u kanalu maloprodaje, a prije svega prema najvećim kupcima u maloprodaji prehrambenih proizvoda na teritoriji Crne Gore, u periodu od 2011. do 2014. godine. Na osnovu prikupljenih podataka i drugih raspoloživih i javno dostupnih izvora informacija, Agencija je,

imajući u vidu značajnu tržišnu snagu LEDO d.o.o. u proizvodnji i prodaji navedenih proizvoda, osnovano pretpostavila **da analizirani akti i radnje predstavljaju povredu konkurencije iz člana 15. stav 2. Zakona, pa je stim u vezi i pokrenula ispitni postupak.**

Protiv stranke u postupku "LEDO" doo podnijet je Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Područnom organu za prekršaje Podgorica.

Zloupotreba dominantnog položaja nametanjem neopravdano visoke cijene - postupak protiv Vodovod Budva d.o.o.

- Agencija je iz sredstava javnog informisanja neposredno obaviještena o značajnom poskupljenju usluge isporuke vode na teritoriji opštine Budva, od strane jedinog društva za obavljanje ove djelatnosti – *Vodovod Budva d.o.o.* U nadležnosti Agencije su u skladu sa Zakonom između ostalih, i postupci protiv privrednih subjekata koji uživajući dominantan položaj na tržištu mogu preduzeti radnju zloupotrebe nametanjem neopravdano visoke cijene. Ovo je naročit slučaj kada krajnji kupci nijesu u mogućnosti da izvrše zamjenu dobavljača, odnosno kada se dominantan učesnik izjednačava sa *monopolistom* u formi, te ne postoji alternativa za potrošače.

Imajući u vidu da su predmetna preduzeća direktno odgovorna jedino opštinskim organima upravljanja, odnosno svojim osnivačima, te da na tržištu posluju nezavisno i samostalno, nijedan državni organ nije imao u nadležnosti ispitivanje razloga značajnog povećanja cijene usluge isporuke vode za domaćinstva i privredu u ovim opštinama.

Agencija je prije pokretanja postupka sprovedla značajan broj ispitnih radnji, koje su se prije svega ticale utvrđivanja cijene iste vrste usluga u susjednim primorskim opštinama, gdje su uslovi snabdijevanja, ekonomske prilike preduzeća i građana slične, te utvrdila da je cijena snabdijevanja vodom i pružanje usluge odvoda komunalnog i drugog otpada značajno viša u opštini Budva. Takođe, Agencija je prikupila podatke i od javnog preduzeća Regionalni vodovod, sa ciljem utvrđivanja razlike između nabavne i dalje prodajne cijene preduzeća protiv kojih je pokrenut postupak, te bližeg razumjevanja osnova i razloga visokih iskazanih troškova poslovanja u ovim preduzećima.

Imajući u vidu sve prikupljene podatke i informacija, a u odsustvu bilo kojih aktivnosti drugih nadležnih opštinskih i republičkih organa i organizacija, ***Agencija je pokrenula postupak utvrđivanja postojanja radnje zloupotrebe dominantnog položaja nametanjem neopravdano visoke cijene, prije svega radi iskorišćavanja potrošača.***

Dalje aktivnosti na ovom predmetu su u toku.

III Obustavljeni postupci

Agencija je u izvještajnom periodu obustavila **dva (2) postupka**, i to:

- Obustavljen je postupak protiv **“Jugopetrol AD”** Kotor, zbog nedostatka dokaza da je izvršilo radnju zloupotrebe dominantnog položaja na relevantnom tržištu pružanja usluga skladištenja nafte i naftnih derivata dostupnih morskim putem na užem relevantnom geografskom tržištu teritorije Luke Bar, ograničavanjem tržišta na štetu potencijalnih korisnika ovih usluga, odbijajući poslovnu saradnju i davanje u zakup skladišta pod komercijalnim uslovima u periodu od 2008. – 2011. godine.
- U postupku pokrenutom protiv **„Radio Difuzni Centar“ d.o.o.**, zbog sumnje o postojanju radnje zloupotrebe dominantnog položaja na tržištu pružanja usluga pristupa neophodnoj infrastrukturi i emitovanja signala za mobilnu telefoniju na tržištu Crne Gore, a sa ciljem utvrđivanja osnovanosti primjene i efekata nejednakih uslova na iste transakcije sa različitim učesnicima na tržištu, odnosno primjena različitih cijena suprotno objavljenom cjenovniku RDC d.o.o., za tri licencirana mobilna operatora u Crnoj Gori, donijet je Zaključak kojim se isti obustavlja, jer nema dokaza da je privredno društvo Radio Difuzni Centar d.o.o. zloupotrijebilo dominantan položaj na relevantnom tržištu.

Pojedinačna izuzeća sporazuma od zabrane

Agencija je u izvještajnom periodu **okončala pet (5) postupaka** po zahtjevima za izdavanje odobrenja za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane. U dva slučaja, a između istih ugovornih strana, Agencija je naložila i izvršenje određenih mjera koje trebaju da obezbijede spriječavanje ograničavanja ili narušavanja konkurencije.

- U postupku ocjene ispunjenosti uslova za pojedinačno izuzeće od zabrane Ugovora o zastupanju između *Crnogorskog Telekom AD* i *Voli d.o.o.* Agencija je ocijenila da nema nikakvih očekivanih ni potencijalnih efekata u segmentu pružanja usluge *pre-paid* mobilne telefonije zaključenjem i izvršenjem predmetnog Ugovora. U tom smislu je i izdato Rješenje kojim se predmetni Ugovor o zastupanju pojedinačno izuzima od zabrane na period od pet (5) godina od dana zaključenja. Agencija je u predmetnom postupku naročito cijenila strukturu i dinamiku tržišta *pre-paid* mobilne telefonije, promotivne i druge aktivnosti najbližih konkurenata Crnogorskog Telekom AD, kao i cijene, dostupnost i na drugi način zamjenljivost proizvoda različitih mobilnih operatora.
- Rješavajući po Zahtjevu za izdavanje odobrenja za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane, podnietom od strane Hemofarm ad Vršac, Srbija i Farmegra d.o.o. Podgorica, Agencija je odobrila pojedinačno izuzeće od zabrane Ugovora o prodaji, zaključenog između *Hemofarm ad Vršac, Srbija* i *Farmegra d.o.o. Podgorica*. Izuzeće je odobreno na period od jedne (1) godine od dana zaključenja Ugovora o prodaji, odnosno do 09.01.2015 godine.

- Rješavajući po Zahtjevu za izdavanje odobrenja za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane, podnijetom od strane Hemofarm ad Vršac, Srbija i Farmegra d.o.o. Podgorica, Agencija je odobrila pojedinačno izuzeće od zabrane Ugovora o prodaji, zaključenog između *Hemofarm ad Vršac, Srbija i Farmegra d.o.o. Podgorica*. Izuzeće je odobreno na period od pet (5) godina od dana zaključenja Ugovora o prodaji, odnosno do 25.11.2019 godine.
- U postupku ocjene ispunjenosti uslova za pojedinačno izuzeće od zabrane Michelin partnerskog ugovora o prodaji između *Michelin Romania S.A. i Efel Motors doo*. izdato je Rješenje kojim se predmetni Ugovor izuzima od zabrane na period važenja ugovora do tri (3) godine.
- U postupku ocjene ispunjenosti uslova za pojedinačno izuzeće od zabrane Michelin partnerskog ugovora o prodaji između *Michelin Romania S.A. i Vujačić Company, Podgorica*. i izdato Rješenje kojim se predmetni Ugovor izuzima od zabrane na period važenja ugovora do tri (3) godine .

Procesne novčane kazne

- Agencija je prekršajnim nalogom kaznila učesnika na tržištu "Total TV Montenegro" i odgovorno lice u njemu novčanim kaznama u iznosu od 4000,00€, odnosno 1000,00€, zbog nepodnošenja zahtjeva za sprovođenje koncentracije. Okrivljeni su platili novčane kazne.
- Agencija je izrekla 2 (dvije) procesne kazne u iznosu od po 5.000 €, pravnim licima: „M-Kabl“ Podgorica i „Cabling“ Budva, zbog nepostupanja po zahtjevu Agencije za dostavljanje ili saopštavanje traženih podataka. "Cabling" Budva, je platio izrečenu kaznu i dostavio je traženu dokumentaciju. U ponovnom postupku, Agencija je „M-Kabl“ kaznila periodičnom novčanom kaznom u iznosu od 68.572 €. Protiv Zaključka je „M-kabl“ podnio Tužbu Upravnom sudu i postupak je u toku.
- Agencija je u ponovnom postupku kaznila „Ocean Montenegro“ d.o.o. procesnom novčanom kaznom u iznosu od 5.000€, zbog neispunjenja obaveza naloženih Zaključkom Agencije za zaštitu konkurencije. Protiv Zaključka je „Ocean Montenegro“ d.o.o. podnio Tužbu Upravnom sudu i postupak je u toku.
- Agencija je izrekla procesnu kaznu u iznosu od po 500 € za svaki dan neispunjenja naložene obaveze, odnosno ukupno (48) dana, što čini ukupan iznos kazne od 24.000,00 € pravnom licu »United Media« S.à.r.l., društvu osnovanom u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburg, zbog neispunjenja obaveze naložene od strane Agencije a radi dostavljanja određenog dokumenta. **Kažnjeni »United Media« S.à.r.l., je uplatilo procesnu kaznu.**
- U postupku pokrenutom protiv "Ledo" d.o.o, Agencija je kaznila 9 (devet) učesnika na tržištu procesnom novčanom kaznom od po 500 €, zbog nepostupanja po Zaključcima za dostavljanje podataka i dokumentacije. **Dva učesnika na tržištu su platila procesne novčane kazne.**

Sektorske analize

U okviru svojih nadležnosti, Agencija prati i analizira uslove konkurencije na tržištu i tržištima pojedinih privrednih sektora, pa je u tom smislu, analizirala uslove konkurencije na tržištu proizvodnje i prometa lijekova, tržištu telekomunikacija, tržištu komunalnih usluga, te ispitivala tržište pružanja usluga pilotaže, priveza/ odveza, tegljenja, remorkaže plovila i drugih usluga u okviru Luke Bar.

Agencija u kontinuitetu vrši istraživanja tržišta distributivne trgovine na malo i veliko prehrambenih proizvoda i robe široke potrošnje. Rezultati sprovedenih istraživanja su utvrđeni kvantitativni pokazatelji na ovom tržištu, koje Agencija koristi u postupcima, budući da se radi o izuzetno dinamičnoj djelatnosti u kojoj su prisutne česte promjene vlasničkih odnosa i sve više konsolidacije i ukрупnjavanja.

- U pokrenutom postupku ocjene zakonitosti akata i radnji učesnika na **tržištu telekomunikacija**, Agencija je sprovodila postupak analize predmetnog tržišta, i to prije svega u smislu nediskriminacionog omogućavanja pristupa infrastrukturnim objektima i mreži kojom upravlja RDC d.o.o, odnosno obezbjeđivanju jednakih uslova pristupa za sve učesnike na istom relevantnom tržištu. U toku postupka, Agencija je analizirala i uslove konkurencije na tržištu ADSL širokopojasnog pristupa, dok je aktivno učestovala u *ex ante* analizi pojedinačnih tržišta iz sektora telekomunikacija, gdje je inicijalna analiza započeta od strane sektorskog regulatora – Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.
- U odnosu na **tržište proizvodnje i prometa lijekova**, Agencija je analizirala koncentrisanost tržišne strukture na nivou proizvođača i distributera u okviru ATC3 i ATC4 klasifikacije proizvoda, te dostupnosti proizvoda registrovanih kod CALiMS pacijentima, kroz maloprodajnu mrežu apoteka. Agencija je u sprovedenim postupcima utvrđivala stepen konkurencije na tržištu distribucije, način i postupak uvoza, registracije i prometa lijeka, kao i postupak nabavke na slobodnom tržištu u okviru postupaka javnih nabavki.
- Agencija je utvrđivala i **komercijalne uslove saradnje velikih i značajnih dobavljača sa maloprodajnim lancima**, a za koje je postojala indicija da bi zauzimanjem određenih prostora na policama maloprodajnih objekata moglo imati negativne efekte na strukturu tržišta i dostupnost većeg broja proizvoda kupcima u Crnoj Gori. Analize Agencije su u tom pogledu utvrdile da ne postoji mogućnost sprječavanja ili ograničavanja konkurencije izlaskom novih, proširenjem tržišnog udjela postojećih učesnika na tržištu, odnosno ulaskom velikog regionalnog maloprodajnog lanca. Takođe, Agencija je utvrdila da komercijalni uslovi saradnje marketinškog karaktera, u vezi sa vidljivošću proizvoda u maloprodajnim objektima, ne utiču na dostupnost proizvoda i drugih proizvođača u tim objektima.

U toku su aktivnosti na:

- analizi tržišta **vodosnabdijevanja u pojedinim primorskim opštinama** (prije svih Budva i Kotor),
- ispitivanju na pojedinim **tržištima prehrambene robe i robe široke potrošnje**,
- ispitivanju uslova konkurencije na **tržištu nabavke usluga životnog i neživotnog osiguranja javnih preduzeća Crne Gore** u postupcima javnih nabavki, i
- analizi **tržišta proizvodnje i prodaje sladoleda i zamrznute hrane (voće, povrće, riba, meso, tijesto, jela)**.

Nakon ovih aktivnosti, u pojedinim slučajevima je utvrđeno da nema osnova za pokretanje i vođenje postupaka protiv privrednih subjekata, dok je u drugim slučajevima ispitivanje uslova konkurencije, komercijalnih uslova poslovanja, pristupa tržištu i uslovima saradnje, i daljem postupku analize, sa ciljem sagledavanja postojanja potencijalne povrede slobodne konkurencije na predmetnim tržištima, te stim u vezi i pokretanja formalnog postupka ispitivanja takvih radnji.

Competition advocacy

Agenciji su podnijete **šest (6) Inicijative za pokretanje postupka za ispitivanje povrede konkurencije** od strane učesnika na tržištu, kako slijedi:

- Učesnik na tržištu je podnio dopunu inicijative za ispitivanje povrede konkurencije na tržištu prevoza komunalnog otpada. Nakon prepiske sa Skupštinom Glavnog grada, učesniku je odgovoreno da Agencija nema nadležnost da bilo kojem privrednom subjektu reguliše cijenu usluga ili proizvoda, niti provjeru kalkulacije prihoda, rashoda i profita, odnosno nema nadležnost prethodnog regulisanja cijena bilo kojem učesniku, pa ni monopolisti, već isključivo mogućnost vođenja postupka zbog radnje zloupotrebe dominantnog položaja koje može biti dvojako – radnjama sa ciljem eksploatacije potrošača ili radnjama sa ciljem izbacivanja konkurenata sa tržišta ili sprječavanja razvoja konkurencije na tržištu. S tim u vezi Agencija će preduzeti dalje radnje sa ciljem utvrđivanja osnova postojeće poslovne prakse javno-komunalnih subjekata Glavnog grada, te efekata odluka Glavnog grada na druge privredne subjekte i potencijalno postojanje akata i radnji sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije u značajnom obimu.
- Učesnik na tržištu je podnio Zahtjev za pokretanje postupka za izmjenu Zakona o elektronskim medijima, te je u skladu sa tim predložio da se javni emiteri ne bave komercijalom ili da im se uvede obaveza plaćanja prema Agenciji za elektronske medije, kao i svima ostalim. Imajući u vidu navedeni zahtjev, Agencija je utvrdila da nema nadležnost za pokretanje izmjena Zakona koji su na snazi i nema ovlašćenja da tumači odredbe Zakona o elektronskim medijima, gdje nadzor nad sprovođenjem u skladu sa Zakonom vrši Agencija za elektronske medije. Agencija je predložila Podnosiocu inicijative da se obrati nadležnim organima i organizacijama u čijoj je nadležnosti izmjena predmetnog zakona, odnosno koji vrše nadzor nad

sprovedenjem zakona, dok će Agencija u predmetnom postupku po zahtjevu tih organa ili Podnosioca inicijative učestvovati davanjem mišljenja na predloženi tekst izmjena i dopuna zakonodavnog okvira, a u okviru zakonom utvrđene nadležnosti.

- Učesnik na tržištu je podnio inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije na tržištu auto-taksi prevoza na teritoriji Opštine Pljevlja. U skladu sa predmetnim, Agencija je ostvarila uvid i u Program organizovanja taksi prevoza na teritoriji Opštine Pljevlja, koji je donio Predsjednik Opštine, a na predlog nadležnog organa za poslove saobraćaja i privrede, u oktobru 2013. godine (u daljem tekstu: „Program“). Programom je jasno definisan postupak dobijanja licence, analizirano trenutno stanje u auto-taksi prevozu, kao i raspored i zauzetost taksi stajališta. U predmetnom slučaju Agencija smatra, a na što su upućeni i podnosioci inicijative, da predmetna kompanija, na ovako regulisanom tržištu i sa postojećim tržišnim udjelima uz prisustvo značajne konkurencije ne može biti dominantan učesnik na tržištu, niti stoga učiniti radnju zloupotrebe dominantnog položaja na koje se Podnosilac Inicijative poziva. S tim u vezi, Agencija smatra da nema osnova za pokretanje postupka protiv kompanije „*Mili Compani*“ d.o.o. zbog navodne zloupotrebe dominantnog položaja na tržištu pružanja auto-taksi usluge na teritoriji Opštine Pljevlja.
- Učesnik se obratio Agenciji aktom u kojem je iznijeto obavještenje da je bio jedan od zainteresovanih subjekata za učešće u postupku privatizacije preduzeća „*Pomorski poslovi*“ d.o.o. iz Bara i sljedstveno dobijanje koncesije za obavljanje usluga u akvatorijumu Luke Bar. Učesnik je istakao da je davanje koncesije za obavljanje usko povezanih usluga u akvatorijumu Luke Bar, kao i dodjela na ekskluzivnoj osnovi jednom privrednom subjektu koji istovremeno obavlja usluge agenture brodova, čime je predmetno društvo u „sukobu interesa“. Učesnik je takođe naveo da su cijene predmetnih usluga određene od strane koncesionara nerealno visoke i da predstavljaju biznis barijeru i imaju uticaja na konkurentnost Luke Bar u odnosu na druge luke u okruženju.
- Učesnik na tržištu se obratio Agenciji aktom koju je obavijestio o postojanju koncesionog akta učesnika na tržištu u kojem se navode ekskluzivna prava koncesionara za obavljanje određenih usluga u okviru Luke Bar, pri čemu je dostavljena Agenciji i kopija dopisa Luke Bar upućenog Lučkoj upravi Crne Gore. U odnosu na predmetno, Agenciji se postavio i zahtjev za izjašnjenje „da li ovakva dodjela prava predstavlja utvrđivanje monopolskog položaja koji je *Zakonom o zaštiti konkurencije* zabranjen“.
- U podnijetoj Inicijativi učesnik je naveo da je drugi učesnik registrovan za obavljanje djelatnosti pružanja usluga u vodenom saobraćaju kao i da je potpisnik Ugovora o koncesiji zaključenog na period od trideset (30) godina. Dalje je navedeno da Lučka uprava Crne Gore daje saglasnost na predložene cijene učesnika na tržištu, što je i učinjeno prije objave važeće Tarife za pružanje usluga u Luci Bar od 2012. godine. Ipak, u periodu od 19.02.2014. godine po navodima podnosioca Inicijative, drugi

učesnik je promijenio uslove pružanja usluga, ne obazirući se na *uslovljenu saglasnost* Lučke uprave od 22.12.2011. godine u kojoj se navodi da je drugi učesnik obavezan da *maksimalno bude kooperativan za korisnike koji imaju redovan dolazak, veliki broj dolazaka kao i u poslovima većeg interesa.*

Agencija je razmotrila podnijete inicijative i utvrdila da nema indicija za pokretanje postupaka radi ispitavanja povrede konkurencije te je odgovore prosljedila podnosiocima.

Slobodan pristup informacijama

Agencija je donijela **pet (5)** rješenja kojima su zahtjevi o slobodnom pristupu informacijama usvojeni, dok je donijela **sedam (7)** rješenja, kojima je zahtjev o slobodnom pristupu informacijama odbijen kao neosnovan.

Saradnja sa sektorskim regulatorima

Sa svim regulatorima Agencija ima potpisane protokole o saradnji sa ciljem utvrđivanja i usklađivanja zajedničkih aktivnosti, a u pravcu spriječavanja radnji i akata koji mogu imati za posljedicu spriječavanje, ograničavanje ili narušavanje konkurencije na tržištu. Ovo ako se ima u vidu da su u nadležnosti i sektorskih regulatora preduzimanje svih aktivnosti i postupaka na planu obezbjeđivanja najvećeg mogućeg stepena konkurencije između učesnika na tržištu.

Agencija je, pored ustanovljene saradnje sa regulatorima, takođe u više navrata razmjenjivala podatke i informacije, kao i preduzimala zajednički radnje sa ciljem rasvjetljavanja činjeničnog stanja i utvrđivanja materijalne istine u pokrenutim postupcima. U tom smislu se naročito ističe saradnja sa nadležnim regulatorima u sektoru telekomunikacija, zdravstva i osiguranja.

Sektorski regulatori su nosioci tehničkih i drugih tehnoloških znanja, koja zaposlena ekspertska lica u Agenciji ne posjeduju, pa je u tom smislu i saradnja u najboljem javnom interesu.

Aktivnosti Agencije u 2014. godini posebno su bile posvećene tržištu elektronskih komunikacija i saradnji sa Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, u smislu izdavanja mišljenja na analize relevantnog tržišta podložnih prethodnoj ex-ante regulaciji. Takođe, na zahtjev Agencije, EKIP je dostavljao sve neophodne podatke vezane za relevantna tržišta čiji je regulator, a u vezi sa pokrenutim postupcima Agencije i predmetima koncentracija.

Saradnja sa Centralnom Bankom Crne Gore, Regulatornom Agencijom za energetiku i Agencijom za nadzor osiguranja ogledala se u međusobnom protoku podataka i informacija, a za potrebe prethodnih koncentracija i sektorskih analiza, odnosno zloupotreba dominantnog položaja pojedinih učesnika na tržištu, čija je djelatnost u nadležnosti ovih regulatora.

Pored toga, u pravcu uspostavljanja i razvijanja međusobne saradnje, prije svega u opštem i javnom interesu, a sa ciljem spriječavanja, ograničavanja ili narušavanja

konkurencije, a za aktivnosti koje prethode postupcima javnih nabavki, Agencija za zaštitu konkurencije i Uprava za javne nabavke potpisale su Sporazum o međusobnoj saradnji.

U toku su aktivnosti na potpisivanju sporazuma o saradnji sa MUP-om.

Mišljenja

U izvještajnom periodu Agencija je izadala veći broj mišljenja, po podnijetim zahtjevima sektorskih regulatora, punomoćnika stranaka u postupku i učesnika na tržištu.

Međunarodna saradnja

- U organizaciji EK i SEETO (Nadzor saobraćaja jugoistočne Evrope), u Podgorici je 22. i 23. maja 2014.godine, održan sastanak radne grupe za željeznički i intermodalni transport, gdje su eksperti EK i regulatora prezentirali slučajeve sa posebnim osvrtom na prirodne monopole i osnovnu infrastrukturu (essential facilities), sa aspekta konkurencije, kao i diskriminatorску praksu vertikalno integrisanih železničkih preduzeća i rukovođenja infrastrukturom.

Sesijama su prisustvovali predstavnici regulatornih tijela za željeznicu, predstavnici tijela za zaštitu konkurencije, kao i predstavnici ministarstava za saobraćaj iz zemalja u regionu.

- Službenica Agencije za zaštitu konkurencije pohađala je ljetnju školu na temu „Pravo EU i njeno implementacija“, koja se održavala u periodu od 30.06.-12.07.2014.godine u Luksemburgu, u organizaciji EIPA (Evropski institut za javnu administraciju) i Regionalne škole za državnu upravu- Respa.

Ljetnja škola bila je namijenjena zaposlenima u nacionalnim, regionalnim i lokalnim upravama i institucijama EU, kao i u poslovnim i profesionalnim udruženjima, koji učestvuju u procesima donošenja zakona, usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnim poretkom EU, kao i onima koji žele da steknu bolje razumijevanje o tome kako se EU zakon usvaja i implementira u EU i na nacionalnom nivou.

- Predstavnici Agencije za zaštitu konkurencije u periodu od 11. do 15. maja 2015.godine boraviće u Rimu u studijskoj posjeti Agenciji za zaštitu konkurencije Italije.
- Pripremljeni su za potpisivanje Memorandumi o saradnji i razumijevanju sa Republikom Hrvatskom i Republikom Srbijom.

Seminari i projekti

- U okviru IPA 2012, od 17.02.2014.godine, otpočeo je projekat „Usaglašavanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU“ Komponenta I Konkurencija u trajanju od dvije godine. Projektom je predviđeno dalje usklađivanje propisa sa pravnom tekovinom EU, kao i aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta Agencije. U okviru projekata organizovane su posjete eksperata.

- U organizaciji Agencije za zaštitu konkurencije i Privredne komore Crne Gore održan je, 04.07.2014.godine, Seminar na temu »*Uticaj Zakona o zaštiti konkurencije na poslovanje privrednih subjekata u Crnoj Gori*«.

Poseban akcenat je dat postupanjima u skladu sa Zakonom, sa osvrtom na praksu Agencije za zaštitu konkurencije, te prekršajnu politiku u tom pravcu.

Doprinos u radu seminara dali su, svojim aktivnim učešćem, kroz diskusije i postavljanjem pitanja, privrednici, advokat i predstavnici medija.

- U Miločeru je, u periodu od 8. do 10. oktobra 2014.godine, u organizaciji ALA projekta ko-finansiranog od strane EU i implementiranog od strane GIZ-a, i Centra za obuku nosilaca pravosudnih funkcija, održan seminar na temu "*Politika zaštite konkurencije- Zloupotreba dominantnog položaja i zabranjeni sporazumi*".

Prezentacije eksperata predstavile su slučajeve koji su bili predmet postupaka u zemljama EU u dijelu utvrđivanja zloupotrebe dominantnog položaja i zabranjenih sporazuma, vršenja neposrednog uvida od strane ovlašćenih lica tijela za zaštitu konkurencije, kao i kaznene politike.

Cilj seminara bio je bliže upoznavanje učesnika, prevashodno nosilaca pravosudnih funkcija, sa politikom i pravom zaštite konkurencije, odnosno zakonodavnim okvirom koji je na snazi u Crnoj Gori i propisima koji važe na nivou EU, ne samo sa teorijskog aspekta već i prezentovanjem prakse evropskih institucija i evropskih sudova u pojedinačnim slučajevima.

- U organizaciji *Sekretarijata Energetske Zajednice*, u Atini su 17. i 18. septembra 2014. godine, održani sastanci kojima su prisustvovala po dva predstavnika tijela za zaštitu konkurencije i regulatornih tijela za energetiku iz zemalja regiona jugoistočne Evrope.

Cilj sastanka je bio, pored inteziviranja saradnje regulatornih tijela i tijela za zaštitu konkurenciju u sektoru energetike, i priprema organa za zajedničko sprovođenje istrage u energetsom sektoru.

- Predstavnici Agencije za zaštitu konkurencije prisustvovali V sastanku *Forumu o konkurenciji u Sofiji (Sofia Competition Forum)*, koji je održan 13. i 14. novembra 2014.godine, u organizaciji Komisije za zaštitu Konkurencije Bugarske i UNCTAD-a.
- U organizaciji *Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodne razvojne organizacije za pravo (IDLO)*, u saradnji sa Agencijom za zaštitu konkurencije, održana su dva od tri planirana seta obuka za zaposlene u Agencije (Podgorica-decembar 2014. i Miločer-april 2015.) Cilj obuka je jačanje kapaciteta zaposlenih u Agenciji, kroz predavanja i vježbe koje sprovode angažovani eksperti i teme koje će biti obrađene ovim obukama uglavnom se odnose na kontrolu koncentracija.

- Predstavnicima Agencije za zaštitu konkurencije prisustvovali su *17. Međunarodnoj konferenciji za konkurenciju* u organizaciji Bundeskartellamt, kao i radionici za predstavnike mladih institucija za zaštitu konkurencije u periodu od 25-27 marta 2015.godine u Berlinu. Na konferenciji su bili prisutni šefovi tijela za zaštitu konkurencije, antitrust advokati, akademici, političari, istaknuti predstavnici međunarodnih preduzeća i drugi učesnici koji se bave međunarodnim relevantnim pitanjima politike konkurencije.

1.2. Državna pomoć

- Zakonodavni i administrativni napredak, primjena/sprovođenje

- Tijelo nadležno za državnu pomoć: nezavisnost

Crna Gora je u proteklom periodu preduzela značajne korake na putu usaglašavanja domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU u oblasti državne pomoći. Tako je u cilju unapređenja postojećeg pravnog okvira za kontrolu državne pomoći i kvalitetnije primjene pravila iz ove oblasti, a na osnovu Uredba o dopunama uredbe o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Službeni list CG“ br. 27/10, 34/11 16/14), Ministarstvo finansija donijelo dva Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“ br. 35/14 i 02/15) u okviru kojih je objavljeno ukupno **trinaest (13) akata** EK iz ove oblasti.

Prvi pravilnik, objavljen u avgustu 2014. godine sadrži sljedeća akta:

- Smjernice o regionalnoj državnoj pomoći za 2014-2020 (52013XC0723(03), SL C 209, 23.7.2013, str. 1-45);
- Odluka Komisije od 20. decembra 2011. godine o primjeni člana 106 stav 2 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na državne pomoći u obliku naknada određenim preduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od op šteg ekonomskog interesa (C(2011) 9380) (32012D0021, SL L 7, 11. 1. 2012., str. 3. - 10.);
- Uredba (EZ) br. 1370/2007 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 23.10.2007. o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage uredbi Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (32007R1370, SL L 315, 23.10.2007.);
- Saopštenje Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za javne radiodifuzne usluge (52009XC1027(01) SL C 257, 27. 10. 2009.);
- Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.);
- Saopštenje Komisije o elementima državne pomoći kod prodaje zemljišta i zgrada od strane organa državne uprave (31997Y0710(01) SL C 209, 10. 07.1997.);

- Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (de minimis pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013, str. 1-8).

Drugi pravilnik, koji je donijet u januaru mjesecu 2015. godine, sadrži sljedeća akta:

- Okvir Evropske unije za državnu pomoć u obliku naknada za javne usluge (52012XC0111(03), SL C 8, 11.1.2012, str. 15–22),
- Smjernice o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama (52014XC0731(01)), SL C 249, 31.7.2014, str. 1–28,
- Smjernice o državnim pomoćima za zaštitu životne sredine i energiju za period 2014–2020 (52014XC0628(01), SL C 200, 28.6.2014, str. 1–55),
- Smjernice za državnu pomoć aerodromima i avioprevoznicima (52014XC0404(01), SL C 99, 4.4.2014, str. 3–34),
- Smjernice o državnoj pomoći za privredna društva iz oblasti željezničkog saobraćaja (52008XC0722(04), SL C 184, 22.7.2008, str. 13–31),
- Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora (32014R0651) SL L 187, 26.6.2014, str. 1–78.

U toku je priprema još jedne dopune navedenog pravilnika koja će obuhvatiti **novih 8 akata** EU iz ove oblasti.

U izvještajnom periodu, Odjeljenje za državnu pomoć je pripremilo, a Komisija za kontrolu državne pomoći je usvojila Godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći u Crnoj Gori u 2013. godini, koji je prosljeđen Vladi i Skupštini Crne Gore, kao i Evropskoj komisiji Skupština Crne Gore nije usvojila navedeni izvještaj.

Dodatno, nakon konsultacija i tehničkog sastanka sa predstavnicima Evropske komisije (GD za susjedsku politiku i GD za konkurenciju), održanog u martu 2015. godine, Ministarstvo finansija je započelo proceduru gap analize postojećeg Zakona o kontroli državne pomoći i nakon toga njegovo usklađivanje sa pravilima i zahtjevima Evropske komisije.

U skladu sa novim Smjernicama za regionalni razvoj, Odjeljenje je zajedno sa Ministarstvom ekonomije pripremilo i izmjenu Odluke o mapi regionalne pomoći, koju je Komisija ocijenila usklađenom, a Vlada usvojila u julu mjesecu.

U izvještajnom periodu, uz podršku EU eksperata angažovanih na IPA projektu za državnu pomoć, održano je:

Šest (6) seminara sa temama:

- Koncept državne pomoći, koncept selektivnosti, načelo subjekta u tržišnoj ekonomiji i studije slučaja;

- Koncept de minimis pomoći
- Državna pomoći i strukturni (EU) fondovi
- Državna pomoć – mnogo buke ni oko čega (seminar za medije)
- Koncept državne pomoći, nova pravila za spašavanje i restrukturiranje, državna pomoć za industriju uglja, brodogradnju, energetiku i saobraćaj
- Usluge od javnog interesa; studije slučaja UOEI u Crnoj Gori

Četiri (4) in-house treninga:

- De minimis državna pomoć
- De minimis i poreske mjere državne pomoći
- Državna pomoć za zapošljavanje
- Državna pomoć za kulturu i sport.

U izvještajnom periodu, uz ekspertsku podršku i IPA projekat, izrađeno je i **4 pripručenika:**

- Priručnik o primjeni pravila o državnoj pomoći za projekte finansirane iz strukturnih fondova EU, iz drugih finansijskih sredstava zajednice ili iz bilateralne pomoći drugih država
- Smjernice o pomoći de minimis
- Priručnik o hrvatskom, mađarskom i poljskom iskustvu u pregovorima o pristupanju EU u poglavlju o konkurenciji za dio koji se odnosi na državnu pomoć
- Priručnik o uslugama od opšteg ekonomskog interesa i državnoj pomoći

Takođe, predstavnici Komisije i Odjeljenja boravili su u studijskoj posjeti Mađarskoj, Kancelariji za praćenje državne pomoći Vlade Mađarske, u cilju razmjene iskustva i sticanja novih znanja u ovoj oblasti. Posjeta je realizovana kroz Twinning podršku Evropske komisije.

Organ državne pomoći i implementacija/primjena *acquis-a*;

U izvještajnom periodu, Komisija za kontrolu državne pomoći donijela je 8 rješenja po prijavljenim državnim pomoćima:

- **5 rješenja** o usklađenosti državne pomoći, po prijavljenim šemama državne pomoći
- **2 rješenja** o usklađenosti državne pomoći, po prijavljenim individualnim državnim pomoćima
- **1 zaključak** da se prijavljena državna pomoć ne smatra državnom pomoći, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

Takođe, Komisija za kontrolu državne pomoći i Odjeljenje za državnu pomoć, radili su, zajedno sa drugim ministarstvima, na pripremi u skladu sa pravilima državne pomoći **5 pravnih akata**, od kojih je za jedan zakon donijeto i rješenje o usklađenosti, i dali komentare na **2 strategije**: Industrijska politika i Strategija prerađivačke industrije.

U izvještajnom periodu, Komisija je pokrenula i **jedan ex-officio slučaj**, u predmetu za usklađivanje Zakona o poštanskim uslugama sa pravilima državne pomoći.

Takođe, u ovom periodu održan je i veliki broj konsultativnih sastanaka, kako sa davaocima, tako i sa potencijalnim korisnicima državne pomoći, radi davanja smjernica i informacija za eventualnu pripremu dokumentacije i prijavu državne pomoći prema Komisiji za kontrolu državne pomoći.

U izvještajnom periodu, uz ekspertsku pomoć konsultanata angažovanih na IPA projektu za državnu pomoć, a u cilju ispunjavanja četvrtog mjerila za otvaranje Poglavlja 8, Odjeljenje i Komisija su sproveli sveobuhvatnu analizu pravnog sistema i akata kojima se potencijalno može dodijeliti državna pomoć, a radi sačinjavanja sveobuhvatnog popisa svih mjera državne pomoći pokrivenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju i definisanja akcionog plana za njihovo usklađivanje. U tom smislu, u aprilu mjesecu 2015. godine, Evropskoj komisiji je dostavljena **tabela sa zakonskim aktima (ukupno 8)**, koji će u narednom periodu biti mijenjani radi usklađivanja sa pravilima državne pomoći:

- Zakon o javnim radio-difuznim servisima (ovaj zakon je već usklađen, Komisija je donijela rješenje o njegovoj usklađenosti, u procesu usaglašavanja sa servisima EK dobio je pozitivno mišljenje; predlog je usvojila Vlada i trenutno se nalazi u Skupštinskoj proceduri)
- Zakon o elektronskim medijima
- Zakon o komunalnim djelatnostima
- Zakon o koncesijama (koji će biti ukinut i zamijenjen Zakonom o privatno-javnom partnerstvu)
- Zakon o energetici
- Zakon o porezu dohodak fizičkih lica (dodatno usklađivanje u smislu komentara EK)
- Zakon o poštanskim uslugama
- Zakon o regionalnom vodosnabdijevanju.

Web sajt Komisije za kontrolu državne pomoći je izmijenjen i unaprijeđen, i na njemu su svi relevantni podaci vezani za ovu politiku. Sajt se redovno ažurira (www.kkdp.gov.me). U toku je i uspostavljanje internog sistema evidencija – softvera (informacioni sistem za državne pomoći) uz ekspertsku pomoć kolega iz Ministarstva finansija Slovenije.

Akcentat politike državne pomoći i u narednom periodu, biće na jačanju pravila državne pomoći i stremljenju ka potpunoj usaglašenosti sa evropskim, a samim tim i ispunjavanju mjerila za otvaranje pregovora u Poglavlju 8.

2. Zaštita potrošača i zdravlja

2.1. Zaštita potrošača

Zakonodavni okvir

Usvojen je novi Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda („Sl.list CG“, br. 45/14), kao i Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu ("Sl.list CG ", broj 33/14).

Na osnovu Zakona o zaštiti potrošača („Sl.list CG“, br. 02/14), koji je u primjeni od 23. jula 2014., Ministarstvo ekonomije je donijelo: Pravilnik o proizvodima za koje se ne ističe cijena po jedinici mjere („Sl.list CG“, br. 41/14 i 14/15), Pravilnik o Arbitražnom odboru za vansudsko rješavanje sporova potrošača („Sl.list CG“, br. 14/15), Pravilnik o evidenciji organizacija potrošača („Sl.list CG“, br. 16/15), Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača i registra odluka („Sl.list CG“, br. 16/15). Početkom aprila 2015. godine Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o grupama proizvoda nad kojima organi nadzora na tržištu vrše nadzor, čije se objavljivanje u „Službenom listu Cne Gore“ očekuje. Takođe, u toku je i međuresorsko usaglašavanje Uredbe o uslovima za ustupanje i obavljanje poslova utvrđenih nacionalnim programom zaštite potrošača i bližim kriterijumima, načinu i postupaku finansiranja organizacija potrošača

Na osnovu Zakona o potrošačkim kreditima (“Sl. list CG”, br. 35/13), Savjet Centralne banke Crne Gore donio je Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Sl.list CG“, br. 52/14).

Programi

Vlada Crne Gore je u decembru 2014. godine usvojila II godišnji izvještaj o realizaciji Akcionog plana za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača (2012-2015), a u februaru 2015. godine usvojen je treći godišnji Akcioni plan za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača.

Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor je u skladu sa Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu usvojilo Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2015 godinu.

Administrativni kapaciteti

U Direktoratu za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača, tj. u Direkciji za zaštitu potrošača (Ministarstvo ekonomije), od sistematizovana tri radna mjesta, sredinom juna 2014. Godine popunjena su dva radna mjesta (savjetnik i samostalni referent).

Savjet za zaštitu potrošača: Na osnovu novog Zakona o zaštiti potrošača, Ministarstvo ekonomije donijelo je Rješenje o osnivanju Savjeta za zaštitu potrošača („Sl.list CG“, br.

25/14). Savjet je u izvještajnom periodu održao konstitutivnu i prvu redovnu sjednicu, koje su bile posvećena pripremi II godišnjeg Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača (2012 – 20115), za period jul 2013 - jun 2014 i III godišnjeg Akcionog plana za realizaciju Nacionalnog programa zaštite potrošača za period jul 2014 – jun 2015.godine, a Vlada Crne Gore je iste usvojila na sjednici 11. 12. 2014., odnosno na sjednici 19. II 2015.

Koordinacija tržišnog nadzora: U izvještajnom periodu Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor održalo je jednu sjednicu, kao i četiri sastanka uže radne grupe (u okviru Uprave za inspeksijske poslove). Praćena je realizacija Nacionalnog programa nadzora proizvoda na tržištu, funkcionisanje Nacionalnog sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik, harmonizacija nacionalnog zakonodavstva sa propisima EU koji uređuju oblast bezbjednosti proizvoda i tržišnog nadzora, razgraničenje nadležnosti tržišnog nadzora po inspekcijama, itd. U skladu sa Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu usvojen je Opšti program organa nadzora na tržištu za 2015 godinu.

Edukacija inspektora

U izvještajnom periodu, u cilju obuke inspektora za sprovođenje nadzora u oblasti zaštite potrošača, organizovano je nekoliko događaja.

U organizaciji GIZ-a i njemačkog federalnog Ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj, u okviru regionalnog projekta „Poboljšanje koordinacije institucija za nadzor nad tržištem u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti“, čiji je korisnik Uprava za inspeksijske poslove Crne Gore, organizovani su događaji u kojima su učestvovali predstavnici inspekcije:

- radionica u Tirani na temu „Komunikacija i podizanje svijesti u oblasti tržišnog nadzora i zaštite potrošača“;
- seminar u Sarajevu za inspektore na temu - Dobra praksa EU u oblasti tržišnog nadzora (sa posebnim osvrtom na praksu Hrvatske);
- studijska posjeta Briselu (učešće na trećoj Generalnoj skupštini PROSAFE-a - Product Safety forum of Europe i seminaru o procjeni rizika) i Dizeldorfu (posjeta Ministarstvu za rad, socijalna pitanja i integracije - prezentacije o saradnji između EU i Njemačke, kao i o saradnji između njemačkih saveznih država na polju tržišnog nadzora; prezentovana je uloga i upotreba RAPEX sistema za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, postupak procjene rizika i način razmjene informacije između njemačkih saveznih država; obilazak državne laboratorije za ispitivanje neprehrambenih proizvoda.
- sastanak ekspertske radne grupe MARS u okviru UNECE na temu: „Bezbedan proizvod i radna mjesta, bezbednija zajednica“ na kojem su razmatrane aktivnosti zemalja u tržišnom nadzoru, kroz rad koordinacionih tijela, rad regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima, održivost

tržišnog nadzora, internacionalna iskustva, saradnja organa koji vrše tržišni nadzor sa carinom;

U okviru ovog projekta pružena je i tehnička pomoć kroz obezbjeđenje jednog seta jednostavnih alata koje mogu koristiti inspektori u nadzoru.

U organizaciji TAIEX-a, učešće na radionicama u državnom organu za konkurenciju i zaštitu potrošača - Odsjek za tržišni nadzor na Malti, posvećene implementaciji i praktičnim iskustvima vezano za nadzor primjene propisa iz oblasti elektro magnetne kompatibilnosti.

Podizanje svijesti o zaštiti potrošača i informisanje

U okviru projekta Nacionalna konvencija o evropskoj integraciji Crne Gore (NKEI 2013-2014) od strane Evropskog pokreta u Crnoj Gori i Istraživačkog centra Slovačke asocijacije za spoljnu politiku, uz finansijsku podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Slovak Aid-a, i učešća Vlade i Skupštine Crne Gore, u oktobru 2014. godine održane su tri sesije Radne grupe VI (Zaštita potrošača i zdravlje) na temu: „Potrošački krediti“, „Opšta bezbjednost proizvoda“ i „Distanciona trgovina“. U pripremi i sprovođenju sesija učestvovao je Vladin i NVO sektor. U Skupštini Crne Gore, 19.03.2015. godine, održana je završna Konferencija na kojoj su predstavljeni rezultati ovog projekta, u okviru kojeg je realizovano ukupno šest sesija iz oblasti zaštite potrošača i zdravlja, koje su rezultirale preporukama koje će uticati na podizanje nivoa zaštite potrošača i zdravlja.

U Privrednoj komori Crne Gore održan je sastanak Odbora udruženja tekstila, kože, gume, obuće, hemijske i farmaceutske industrije (19.11.2014.godine), na kojem je od strane predstavnika Uprave za inspekcijske poslove predstavljena tema „Zakon o zaštiti potrošača, njegov uticaj na poslovni ambijent“.

Centar za edukaciju nosilaca pravosudne funkcije Crne Gore, u saradnji sa EBRD – Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj i Međunarodnom organizacijom za razvoj prava/IDLO iz Rima, organizovao je u Podgorici seminar (10.12.2014.godine) za sudije na temu: „Zaštita potrošača“, kojem su prisustvovali i predstavnici inspekcije.

U okviru projekta „Hajde da razgovaramo o EU“ u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija, predstavljeno je Poglavlje 28 „Zaštite potrošača i zdravlja“ (9.10.2014. godine u Rožajima).

Putem elektronskih i štampanih medija javnost je informisana o značaju prava potrošača i načinima njihove zaštite, a o rezultatima nadzora nad sprovođenjem Zakona o zaštiti potrošača i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti prava potrošača, Uprava za inspekcijske poslove redovno informiše javnost putem Web sajta i u komunikaciji sa medijima.

Saradnja sa organizacijama potrošača i edukacija potrošača: Ministarstvo ekonomije, Uprava za inspekcijske poslove, kao i drugi relevantni nosioci zaštite potrošača u Crnoj Gori, ostvaruju kontinuiranu saradnju sa Nevladinim organizacijama

za zaštitu potrošača (CEZAP i ECOM) kako putem Savjeta za zaštitu potrošača, kao i samog Sistema za zaštitu potrošača.

Podaci iz nadzora u oblasti zaštite potrošača

U okviru nadležnosti Tržišne inspekcije, nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima.

Zaštita potrošača: U ovoj oblasti izvršeno je ukupno 9.796 inspekcijskih pregleda, od čega 532 po prijavama/žalbama potrošača.

U 532 žalbe potrošači su prijavili 551 nepravilnost koje su se odnose na sledeće: nedostatak na robi, nedostatak kod cijene, prigovor za ostvarivanje prava iz garancije, nedostatak kod usluge i ostalo

U izvršenim kontrolama u zaštiti potrošača utvrđeno je ukupno 5.615 nepravilnosti, za čije otklanjanje je u 1.993 slučajeva (za 2.286 nepravilnosti) izrečena mjera ukazivanja i donijeto 3.329 upravnih rješenja. Za počinjene prekršaje izdato je 3.391 prekršajni nalog i dodniet 51 zahtjea za pokretanje prekršajnog postupka.

Potrošački krediti: U ovoj oblasti tržišni inspektori su izvršili ukupno 38 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene tri nepravilnosti, za koje su izrečene dvije mjera ukazivanja, donijeto jedno upravno rješenje, a izdat i jedan prekršajni nalog.

Centralni informacioni Sistem za zaštitu potrošača

IQ 2014: Od ukupnog broja primljenih žalbi potrošača u ovom periodu, preko sistema www.potrosac.me primljeno je 96 žalbi i 2 pitanja potrosaća., od čega su 61 žalba, kao i postavljena pitanja, bili u nadležnosti Tržišne inspekcije, 1 žalba u nadležnosti Turističke inspekcije, 31 žalba u nadležnosti Inspekcije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (uglavnom su se odnosile na nesaobraznost proizvoda – mobilni telefoni, tableti i sl.) , 2 žalbe su bile u nadležnosti Regulatorne agencije za energetiku, dok je 1 žalba u nadležnosti Ministarstva saobraćaja i pomorstva (željeznički sektor).

Napomena: Statistički podaci iz nadzora u dijelu zaštite potrošača dati su samo za Tržišnu inspekciju, koja vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o zaštiti potrošača (inspekcija sa najviše nadležnosti u ovoj oblasti) i Zakona o potrošačkim kreditima, budući da ova inspekcija ima IS pomoću koga se može odvojeno pratiti inspekcijski nadzor posvećen zaštiti potrošača. Ostale inspekcije Uprave za inspekcijske poslove, koje takođe, pored ostalog, vrše i nadzor u oblasti zaštite potrošača, ne vode odvojeno podatke o nadzoru u toj oblasti. Ovaj problem će se donekle prevazići donošenjem podzakonskih akata za sprovođenje Zakona o zaštiti potrošača, kojima će se utvrditi lista organa nadležnih za nadzor nad primjenom ovog i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, kao i obrasce za izvještavanje, što je planirano u IIQ ove godine. Za izvještavanje o podacima iz nadzora po različitim oblastima potreban je odgovarajući informacioni sistem koji bi obezbijedio praćenje podataka na taj način.

Tekući projekti podrške u oblasti zaštite potrošača (područje opšte bezbjednosti proizvoda): Regionalni projekat "Poboljšanje koordinacije institucija za nadzor nad tržištem u cilju povećanja efikasnosti i efektivnosti"

IPA projekat "Razvoj infrastrukture kvaliteta i metrologije u Crnoj Gori"

2.2. Zaštita zdravlja

1) Nadzor nad upotrebom duvanskih proizvoda

Vlada Crne Gore je 18. marta 2015. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda. U toku je postupak dostavljanja Skupštini, na usvajanje. Usaglašen je sa Direktivom 2012/09/EU.

Zakonom o taksama na pristup određenim uslugama od opšteg interesa i za upotrebu duvanskih proizvoda i elektroakustičnih i akustičnih uređaja ("Sl. list CG", br. 28/12,... i 9/15) suspendovana je primjena Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda ("Službeni list RCG", broj 52/04 i "Službeni list CG", broj 32/11) u odnosu na vlasnike, odnosno korisnike ugostiteljskih objekata koji se evidentiraju kao objekti u kojima se upotrebljavaju duvanski proizvodi i na koje se plaća propisana taksa, do 1. januara 2017. godine.

2) Krv, tkiva, ćelije i organi

Donijet je Pravilnik o bližim uslovima u pogledu prostora, kadra i opreme Zavoda za transfuziju krvi Crne Gore i standardima i mjerama za uspostavljanje i održavanje sistema kvaliteta* ("Službeni list CG", br. 23/14). Usaglašen je sa Direktivom Komisije 2005/62/EZ.

Utvrđen je Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih tkiva i ćelija u svrhu liječenja i nalazi se u skupštinskoj proceduri usvajanja. Usaglašen je sa Direktivom 2004/23/EZ.

Predlog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja nije usvojen zbog propisivanja pretpostavljene saglasnosti za uzimanje organa od umrlog lica, a na osnovu saglasnosti članova porodice. Procedura donošenja ovog zakona se ponavlja.

U toku je priprema Akcionog plana za realizaciju aktivnosti za ispunjenje mjerila koja se odnose na supstance ljudskog porijekla (SOHO), naročito u pogledu organa, reproduktivnih ćelija i izvještavanja o ozbiljnim neželjenim događajima i reakcijama, radi dostavljanja Evropskoj komisiji, na dalje usaglašavanje.

3) Prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti

Prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti ostvaruju se u skladu sa potpisanim bilateralnim sporazumima o socijalnom osiguranju, a pripremljen je i Nacrt zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju u koji je djelimično prenijeta Direktiva 2011/24/EU.

4) Zarazne bolesti

Na osnovu Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ("Službeni list RCG", br. [32/05](#), "Službeni list CG", br. [14/10](#) i [30/12](#)) donijet je Program obaveznih imunizacija stanovništva protiv određenih zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore za 2015. godinu.

U sklopu aktivnosti, koje su povezane sa pojavom Ebole, formirano je intersektorsko tijelo za nadzor i praćenje i nabavljena je specijalna oprema za zdravstvene radnike.

Implementirana je aplikacija za elektronski sistem za nadzor nad zaraznim bolestima za higijensko-epidemiološke službe u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Izvršena je edukacija epidemiologa za rad na aplikaciji i prezentirane su forme za prijavljivanje zarazne bolesti.

Početkom marta održana je TAIEX radionica „Procjena kapaciteta za nadzor i reagovanje na graničnim prelazima, shodno zahtevima Međunarodnog zdravstvenog pravilnika (IHR)“.

U toku je analiza komentara Evropske komisije na „Definicije posebnih slučajeva od značaja za nadzor zaraznih bolesti“, odnosno definicije bolničkih infekcija i antimikrobne rezistencije koje će postati dio Stručno-metodološkog uputstva "Definicije zaraznih bolesti" i biti usklađene s Odlukom 2002/253/EK i njenim izmjenama.

Takođe, u toku je priprema Akcionog plana za ispunjenje mjerila koja se odnose na usklađenost sa pravnom tekovinom u oblasti zaraznih bolesti i obezbijedenja odgovarajućih institucionalnih, tehničkih i administrativnih kapaciteta do dana pristupanja da bi se ta pravna tekovina sprovela i ispunile obaveze izvještavanja i koordinacije sa EU u cilju rješavanja ozbiljnih prekograničnih prijetnji zdravlju, radi dostavljanja Evropskoj komisiji, na dalje usaglašavanje.

5) Mentalno zdravlje

U okviru Twinning light projekta formiran je Centar za unapređenje mentalnog zdravlja i međunarodnu saradnju u okviru Specijalne bolnice za psihijatriju u Kotoru. Uloga Centra je jačanje službi mentalnog zdravlja u Crnoj Gori i podizanje nivoa opšte društvene svijesti o važnosti mentalnog zdravlja, aktivnije uključivanje korisnika i njihovih porodica u rad službi mentalnog zdravlja, te opšte poboljšanje prakse u ovoj oblasti kroz različite vidove promocije, prevencije, zastupanja, objavljivanja publikacija, sprovođenja istraživanja i zajedničkog umrežavanja sa relevantnim institucijama regiona i Evrope.

Takođe, u saradnji sa NVO, nastavljene su aktivnosti na promociji i očuvanju mentalnog zdravlja.

Pripremljen je Nacrt akcionog plana za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori 2015 – 2016, kojim je utvrđeno preduzimanje niza mjera i aktivnosti za unapređenje mentalnog zdravlja u Crnoj Gori, na temelju Strategije unapređenja mentalnog zdravlja u Republici Crnoj Gori iz 2004

6) Sprječavanje zloupotrebe droga

U sklopu projekta Global Fonda u Centru za mentalno zdravlje Doma zdravlja u Nikšiću počeo je da se sprovodi program supstitucione terapije (Metadon), što je peti dom zdravlja u kome se sprovodi ovaj program.

Napominjemo da se ova oblast razmatra i u Poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

7) Zdravstvene nejednakosti

Donijet je Pravilnik o utvrđivanju medicinskih razloga za promjenu pola (Službeni list CG", br. 47/2014).

U okviru aktivnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja, u kampu „Konik“ vrši se vakcinacija romske djece.

Kontinuirano se sprovode preventivni programi i programi promocije zdravlja, u cilju očuvanja i unapređenja zdravlja romske populacije.

Ministarstvo zdravlja je zaključilo Memorandum o saradnji sa Njemačkom nevladinom organizacijom "Help", u cilju nastavka projekta uvođenja romskih zdravstvenih medijatorki i utvrđivanja standarda zanimanja za romske zdravstvene medijatorke.

U toku je sa edukacija zdravstvenih radnika na svim nivoima zdravstvene zaštite za upotrebu gestovnog govora.

Održana je dvodnevna TAIEX radionica posvećena obuci zdravstvenih radnika za rad sa LGBT populacijom.

8) Ishrana

Ministarstvo zdravlja participira u pripremi Predloga zakona o bezbjednosti hrane i drugim aktivnostima, u okviru svoje nadležnosti.

9) Smanjenje štetnog uticaja alkohola

Vlada Crne Gore je donijela 18. marta 2015. Akcioni plan za 2015/2016 godinu za implementaciju Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori 2013-2020, sa zadatkom da se smanji upotreba alkohola, kao i štetne posljedice njegove upotrebe, a prije svega obolijevanje, smrtnost i druge društvene posljedice koje iz toga proizilaze.

Završena je obuka izabranih doktora i medicinskih sestara, kao i psihijatra za pružanje prevencije, tretmana i njege kod štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja.

Realizovane su dvije TAIEX radionice.

10) Preventivni pregledi za otkrivanje raka

Završen je drugi ciklus realizacije Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka debelog crijeva. U postupku je izrada softverske aplikacije za realizaciju nacionalnih programa ranog otkrivanja karcinoma grlića materice i karcinoma dojke.

Nakon objavljivanja stava Svjetske zdravstvene organizacije, odlučeno je da skrining raka grlića materice započne sa primarnim skriningom HPV i u toku su pregovori za nabavku opreme. Tako, očekuje se da skrining raka grlića materice, kao i skrining raka dojke započne u drugoj polovini 2015. godine.

11) Zdrava sredina uključujući sprječavanje povreda

Na osnovu Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja (Službeni list CG br. 35/13) donijet je Pravilnik o bližem sadržaju Akcionog programa o sprovođenju mjera zaštite od nejonizujućih zračenja ("*Službeni list CG*", br. 23/14) i Pravilnik o granicama izlaganja elektromagnetnim poljima ("*Službeni list CG*", br. 6/15 i [9/15](#)).

Napominjemo da se ova oblast razmatra i u okviru poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, oblast zaštite na radu, kao i u poglavlju 27 - Životna sredina i nadležno je Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

12) Promocija bezbjednosti i Evropska akcija u oblasti rijetkih bolesti

Nacionalna strategija za rijetke bolesti u Crnoj Gori za period 2013 – 2020, implementira se kroz skrining programe za urođene metaboličke poremećaje (hipotireoza) i kod žena trudnica starijih od 35 godina skrining određivanjem kariotipa iz plodove vode.

13) E - zdravstvo

Započete su aktivnosti na implementaciji informacionog sistema za razmjenu podataka između izabranog doktora i epidemiologa na primarnom nivou zdravstvene zaštite, u okviru higijensko-epidemioloških službi domova zdravlja.

Nastavljene su aktivnosti na daljem razvoju zdravstvenog informacionog i zdravstveno-statističkog informacionog sistema. U okviru zdravstveno-statističkog informacionog sistema i vođenja registara hroničnih nezaraznih bolesti (HNB), krajem 2014. godine dobijeni su prvi rezultati o broju novooboljelih od kancera u 2013. godini. Kontinuirano se sprovodi skrining program za kolorektalni karcinom i vrši monitoring indikatora kvaliteta u skladu sa EU preporukama. U toku su aktivnosti na prikupljanju i kontroli podataka za ostale registre HNB.

U okviru usaglašavanja organizacione strukture i resursa u zdravstvu, urađene su korekcije u softverskim aplikacijama za poslovni informacioni sistem domova zdravlja i opštih bolnica, a izvršena je i obuka zaposlenih za unos podataka.

Takođe, realizovana je i aktivnost koja se odnosi na elektronski recept koji se može ostvariti i u privatnim apotekama koje imaju ugovor sa Fondom za zdravstveno osiguranje. U toku su aktivnosti na implementaciji informatičke podrške za skrining raka dojke, skrining raka grlića materice i skrining programa za rano otkrivanje štetne upotrebe alkohola u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Kontinuirano se radi na planiranju unapređenja elektronskih servisa koji su uspostavljeni u okviru integralnog zdravstvenog informacionog sistema.

14) Izgradnja administrativnih kapaciteta u Crnoj Gori u oblasti zdravstvene zaštite

U okviru IPA projekta, završena je III komponenta "Implementacija evropskog sistema krvi u Crnoj Gori", 31. decembra 2014. godine.

Obavljene su obuke medicinskih tehničara i medicinskih sestara zaposlenih na odjeljenjima u zdravstvenim ustanovama koje u liječenju koriste krv, kao i zaposlenih u Zavodu, u cilju kontinuiranog profesionalnog razvoja. Obavljene su i obuke doktora specijalista transfuzijske medicine za sprovođenje interne kontrole u Zavodu.

Završen je i implementiran informacioni sistem u Zavodu za transfuziju krvi, a završetak zgrade očekuje se do 30. aprila, kada bi trebalo da se izvrši tehnički prijem. Utvrđen je plan instalacije opreme i poslat dobavljaču, na usvajanje. Nova zgrada, sa opremom trebalo bi da se stavi u funkciju tokom maja mjeseca.

15) Tekući projekti pomoći koju Crnoj Gori pružaju druge nacionalne i međunarodne institucije i finalizacija buduće pomoći EU

U toku je realizacija projekata:

- "Adriatic model održive mobilnosti u oblasti zdravstvene zaštite" i
- "Optimalno korišćenje energije i prirodnih resursa i ublažavanje posledica prirodnih nepogoda".

3. Bankarstvo, osiguranje i druge finansijske usluge

3.1 Bankarstvo

- ***Napredak u regulisanju i nadzoru bankarskog sektora i planovi za dalje usklađivanje, uključujući rezolucije***
- ***Administrativni kapaciteti (Centralna banka, rad Savjeta za finansijsku stabilnost)***

- Napredak u regulisanju i nadzoru bankarskog sektora

Regulatorne aktivnosti koje se odnose na sektor bankarstva u 2014. godini bile su dominantno usmjerene na pripreme za usklađivanje regulative iz oblasti bankarstva sa novim propisima CRD4 paketa (Directive 2013/36 EC on access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms i Regulativu br..575/2013 (on prudential requirements for credit institutions and investment firms), kao i na Direktivu 2014/59/EU (establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms (CRRD)).

U skladu sa utvrđenim planom usvajanja zakonskih i podzakonskih propisa, prioritetno je vršena priprema za rad na novom Zakonu o bankama i novoj Odluci o adekvatnosti kapitala banaka (priprema dokumentacione osnove, analiza uporednih rješenja, razrada koncepcije zakona i dr.).

U okviru projekta „Podgorički pristup za rješavanje NPL“, u 2014. godini je počela da se primjenjuje Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, kojom su obavezane banke da usvoje strategije upravljanja NPL-om, godišnje operativne ciljeve za postupanje sa NPL-om, kao i da na kvartalnoj osnovi izvještavanju Centralnu banku o realizaciji operativnih ciljeva vezanih za NPL. Primjena ove odluke je rezultirala poboljšanjem praksi za upravljanje kreditnim rizikom, posebno u dijelu postupanja sa kreditima koji pripadaju kategoriji NPL-a.

Donošenjem Zakona o sporazumnom finansijskom restrukturiranju, koji je Skupština Crne Gore usvojila u aprilu 2015. godine, a koji stupa na snagu zaokružen je regulatorni okvir predviđen „Podgoričkim pristupom“.

Tokom 2014. godine usvojen je set podzakonskih propisa za izvršavanje Zakona o platnom prometu:

- [Odluka o strukturi, bližim uslovima i načinu otvaranja i ukidanja transakcionih računa](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o sadržini Centralnog registra transakcionih računa](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o osnovnim elementima naloga za plaćanje za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija preko transakcionih računa](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o bližim uslovima za obavljanje poslova agenta pružalaca platnih usluga](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o načinu vođenja registra platnih institucija i registra institucija za elektronski novac](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o zaštiti novčanih sredstava korisnika platnih usluga i novčanih sredstava primljenih u zamjenu za izdati elektronski novac](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o sopstvenim sredstvima platnih institucija](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o sopstvenim sredstvima institucija za elektronski novac](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o minimalnoj vrijednosti platnih transakcija koje moraju biti procesuirane u RTGS sistemu](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14);
- [Odluka o nadgledanju rada platnih sistema](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14) - primjenjivaće se od 01.01.2016. godine;
- [Pravila rada Platnog sistema Centralne banke Crne Gore](#) (“Sl.list Crne Gore”, br. 48/14 i 57/14).

Donošenjem ove podzakonske regulative crnogorski regulatorni okvir o platnom prometu u potpunosti je usklađen sa pravnom tekovinom EU iz ove oblasti. Izuzeci su Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta br. 924/2009 o prekograničnim plaćanjima koja ukida Regulativu Evropskog parlamenta i Savjeta br. 2560/2001 i Regulativa Evropskog parlamenta i Savjeta 260/2012 o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i direktnih zaduživanja u eurima i o izmjenama Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta br. 924/2009, koje će se primjenjivati danom ulaska Crne Gore u EU.

U novembru 2014. godine Centralna banka Crne Gore je usvojila Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o načinu obračunavanja i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite. Usvajanjem ove odluke izvršena je puna implementacija Direktive Komisije 2011/90/EU o izmjeni dijela II. Priloga I. Direktive 2008/48/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta koji se odnosi na dodatne pretpostavke za obračunavanje efektivne kamatne stope na kredite

Buduće regulatorne aktivnosti

Buduće regulatorne aktivnosti u oblasti bankarstva dominantno će biti usmjerene na izradu zakonske i podzakonske regulative sa CRD4 paketom, kao i na pripremu Zakona o sanaciji banaka, radi usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa Directive 2014/59/EU establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms (CRRD).

Dinamika pripreme i usvajanja relevantnih zakona i podzakonske regulative, u značajnoj mjeri će zavisiti od vremena početka i trajanja tehničke pomoći koju treba da pruži EK, a kojom se, između ostalog planira i pomoć na izradi najznačajnijih propisa iz oblasti bankarstva (Zakon o bankama, Zakon o sanaciji banaka, Odluka o adekvatnosti kapitala banaka, Odluka o velikim izloženostima banaka, Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama).

Savjet za finansijsku stabilnost i administrativni kapaciteti

Savjet za FS je u izvještajnom periodu održao 6 sjednica Savjeta, na kojima je od najvećeg značaja bilo procjenjivanje stanja finansijske stabilnosti, kao i identifikovanje rizika koji su mogli ugroziti stabilnost sistema. Na redovnim sjednicama Savjet je podsticao inicijative za smanjenje sistemskog rizika, kao i inicijative za povećanje konkurentnosti i oporavka od krize. Najbitnije pitanje, kojem je posvećena dodatna pažnja je bila analiza fiskalnih rizika, koja je na Zahtjev Savjeta urađena od strane Radne grupe, formirane za ovu potrebu. Savjet je ovu informaciju razmatrao i usvojio na 25. sjednici Savjeta u aprilu 2015. godine. Pored redovnih sjednica, u okviru institucija vršena je redovna razmjena podataka za potrebe indentifikacije i analize rizika.

Administrativni kapaciteti, tehnička pomoć

Tokom 2014. godine intenzivirana je saradnja CBCG sa predstavnicima institucija EU, a posebno kroz dijalog sa predstavnicima Evropske centralne banke i program tehničke

saradnje sa ciljem pripreme CBCG za njeno pristupanje Evropskom sistemu centralnih banaka.

U periodu od septembra 2014. do marta 2015. godine realizovan je Projekat tehničke pomoći Evropske centralne banke Centralnoj banci Crne Gore pod nazivom „Analiza potreba“ (Needs Assessment). U okviru projekta, u kome je učestvovalo 10 nacionalnih centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka, u šest projektnih oblasti analiziran je postojeći regulatorni i operativni okvir poslovanja CBCG u odnosu na standarde Evropskog sistema centralnih banaka. Rezultat projekta je Izvještaj o procjeni potreba (Needs Analysis Report) CBCG s preporukama eksperata za unapređenje poslovanja u oblastima u kojima je potrebno izvršiti određena usklađivanja s ciljem operativnih priprema CBCG za uključivanje u Evropski sistem centralnih banaka.

Krajem 2014. godine Crna Gora je od Fonda i Svjetske banke zvanično zatražila i učešće u Programu procjene finansijskog sektora (FSAP) i zahtjev je prihvaćen. Kratka misija procjene FSAP okvira je realizovana početkom aprila 2015. godine, a glavna misija je planirana za drugu polovinu o.g.

3.2 Nebankarski sektor (osiguranje/profesionalne penzije, tržište hartija od vrijednosti i investicioni fondovi)

- Napredak u regulisanju i nadzoru sektora osiguranja: zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti (Agencija za nadzor osiguranja) i planovi za dalje usklađivanje

I. Regulatorna osiguranja

Od najvećeg značaja u pogledu zakonskog okvira u ovom izvještajnom periodu je izrada nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju. Naime, u skladu sa obavezama Agencije za nadzor osiguranja koje je preuzela u toku pregovora za poglavlje 9 – finansijske usluge, usaglašavanje s pravnom tekovinom EU će teći u dvije faze:

1. puno usaglašavanje sa Solventnošću I amandmanima na Zakon o osiguranju, do kraja 2015;
2. usaglašavanje sa Solventnošću II do dana pristupanja EU, uz ekspertsku pomoć zemalja sa sličnim tržištem osiguranja.

Agencija je u skladu sa prednje navedenim obavezama, sačinila predlog izmjena i dopuna Zakona o osiguranju u smislu daljeg usaglašavanja sa važećim direktivama iz oblasti „Solventnosti I“.

Pomenuti zakon je trenutno u proceduri pred Ministarstvom finansija, koje je nadležno za njegovo donošenje.

Takođe, od velikog značaja u pogledu zakonskog okvira u ovom izvještajnom periodu je i izrada Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja. Naime, zakonski okvir za donošenje Odluke o naknadama Agencije za nadzor osiguranja sadržan je u članu 175

Zakona o osiguranju, kojim je propisano da za izdavanje dozvola, odobrenja, saglasnosti i ovlaštenja utvrđenih Zakonom o osiguranju plaćaju se naknade. Visinu, način obračuna i plaćanja pomenute naknade utvrđuje regulatorni organ uz saglasnost Vlade.

Osnovni razlog za donošenje Odluke o naknadama uvođenje novog člana 6 Odluke kojom se vrši poptuna implementacija čl. 153 Zakona o osiguranju a koji reguliše nakande za polaganje stručnih ispita i sticanje zvanja ovlaštenog aktuara.

U prvom kvartalu 2015. godini u ANO su započete aktivnosti na izmjenama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju u cilju usaglašavanja sa pravnom tekovinom EU.

II. Razvoj tržišta osiguranja 2014. godini

Na crnogorskom tržištu osiguranja u 2014. godini poslove osiguranja je obavljalo jedanaest društava za osiguranje. Pet društava za osiguranje su se bavila samo poslovima neživotnih osiguranja, a šest društava samo poslovima životnih osiguranja. Takođe, poslove zastupanja u osiguranju je obavljalo 18 društava za zastupanje, 2 banke i 1 zastupnik – preduzetnik, dok je poslove posredovanja u osiguranju obavljalo 6 društava za posredovanje. Poslove pružanja drugih usluga u osiguranju obavlja 1 pravno lice.

Bruto fakturisana premija na tržištu osiguranja Crne Gore u 2014. godini iznosila je 72,418 mil.eura i zabilježila je pad od 0,5% u poređenju sa 2013. godinom (72,775 mil.eura). U strukturi bruto fakturisanе premije, ukupna premija neživotnih osiguranja je zabilježila pad od 3,29% (59,862 mil.eura u 2014, dok je u 2013. iznosila 61,898 mil.eura), dok je ukupna premija životnih osiguranja zabilježila rast od 15,44% u poređenju sa 2013. godinom (sa 10,876 mil.eura u 2013. na 12,556 mil.eura u 2014. godini). I u 2014. godini na crnogorskom tržištu osiguranja dominirala su neživotna osiguranja. U strukturi bruto fakturisanе premije u 2014. godini učešće neživotnih osiguranja zabilježilo je pad za 2,4 procentna poena i iznosilo je 82,66% (85,06% u 2013.), dok se učešće životnih povećalo za istu vrijednost sa 14,94% u 2013. na 17,34% u 2014. godini. Posmatrano prema učešću pojedinih vrsta osiguranja u bruto fakturisanjоj premiji na nivou tržišta i dalje se najznačajniji dio bruto fakturisanе premije odnosi na obavezna osiguranja u saobraćaju i njihovo učešće je iznosilo 47,12% na kraju 2014. godine (47,76% u 2013.). Šest najzastupljenijih vrsta osiguranja (AO, nezgoda, kasko motornih vozila, osiguranje imovine od požara i ostala imovinska osiguranja i osiguranje života) učestvuju sa 90,73%: osiguranje od autoodgovornosti 45,41%, osiguranje života 15,36%, osiguranje od posljedica nezgode 12,38%, imovinska osiguranja 11,08% i kasko motornih vozila sa 6,50%. Navedeno govori o visokoj koncentraciji na veoma mali broj vrsta osiguranja.

Tri društva sa najvećom bruto fakturisanom premijom su ostvarila tržišno učešće od 66,28% (47,995 mil.eura) u 2014. godini, dok je učešće najvećeg društva iznosilo 36,55% (38,90% u 2013.). Dakle, primjetan je trend smanjenja koncentracije na tržištu osiguranja Crne Gore, što potvrđuje podatak da je u prethodnoj 2013. godini tržišna zastupljenost tri društva sa najvećom bruto fakturisanom premijom iznosila 68,32% (49,719 mil.eura). Iako prema vrijednosti HH Index-a crnogorsko tržište osiguranja

spada u tržišta sa visokim nivoom koncentracije (2.041,09), primjetan je trend smanjenja njegove vrijednosti u periodu od 2011. do 2014. godine, što ukazuje na smanjenje nivoa koncentracije i povećanja konkurencije.

Takođe, crnogorsko tržište osiguranja u 2014. godini karakteriše i ostvarivanje pozitivnog finansijskog rezultata i povećanje bilansne sume.

III. Administrativni kapaciteti, obuke i međunarodna saradnja

Agencija za nadzor osiguranja kontinuirano ulaže u ljudske resurse, u cilju dostizanja adekvatnog nivoa poznavanja specifičnih vještina (Aktuarstvo i Računovodstvo), što je tipično za nadzor osiguravajuće djelatnosti.

U pogledu broja zaposlenih, na kraju marta 2015. godine, Agencija ima 21 zaposleno lice, ne računajući u taj broj i predsjednika Savjeta koji svoju funkciju obavlja profesionalno. Od svog osnivanja, Agencija vodi politiku stalnog usavršavanja zaposlenih, sa posebnom pažnjom na više obrazovanje i specijalnim fokusom na profesionalnu edukaciju, što rezultira povećanim brojem zaposlenih sa magistarskom diplomom.

Najveći dio zaposlenih angažovan je u Sektoru za nadzor tržišta osiguranja - devet lica, od čega su troje uspješno završili obuku za obavljanje aktuarskih poslova (dvogodišnje poslijediplomske studije aktuarstva u Hrvatskoj), a jedno lice je na obuci u oblasti računovodstva (ukupno 4 lica). Prethodno je dio aktivnosti Agencije u cilju daljeg usavršavanja zaposlenih, koje se planiraju na godišnjem nivou, i u cilju je napretka u ostvarivanju osnovnih zakonskih obaveza i dalje regulacije tržišta osiguranja.

U ovom periodu, Agencija je nastavila bilateralnu saradnju sa zemljama sa kojima ima potpisane MoU, jačajući ulogu Agencije na tržištu i u nadzoru. Predstavnici Agencije prisustvovali su redovnim sastancima sa regulatorima tržišta osiguranja (college meetings), organizovanih od strane kontrolora kompanija koje imaju kćerke kompanije u Crnoj Gori, za osiguravajuće grupe: Triglav, UNIQA, Mercury, Wiener and Grawe. Ovo pomaže obezbjeđivanju kontinuiranog pristupa međunarodnim aspektima poslovanja pojedinih grupa i najvažnijim pitanjima sa kojima se suočavaju. Učešće na ovim sastancima pruža dalekosežniji uvid u poslovanje grupe, a tako i uvid u poslovne planove, predviđene aktivnosti i upotrebu regulatornih principa i standarda, tako da Agencija ide u korak sa trenutnim trendovima u oblasti nadzora.

Jedan od glavnih prioriteta Agencije u narednom periodu je usavršavanje profesionalnih i administrativnih kapaciteta i razvoj neophodne infrastrukture, sa osvrtom na unaprjeđenje kvaliteta nadzora osiguranja i primjene evropskih standarda. Istovremeno, Agencija će intenzivirati saradnju sa međunarodnim institucijama, sa ciljem obezbjeđivanja tehničke podrške, savjetodavnih i ekspertskih misija, treninga i obuka, neophodnih za usavršavanje administrativnih i profesionalnih kapaciteta i za transponovanje ACQUIS-a EU.

Imajući u vidu veoma značajan obim i kompleksnost EU ACQUIS-a u oblasti osiguranja, koji je Agencija u obavezi da transponuje u skladu sa preuzetim obavezama iz PP9, a posebno izuzetno visoke zahtjeve koji se postavljaju pred Agenciju u pogledu primjene

novog koncepta supervizije –Solventnost II, kao i usklađivanja i primjene regulative i razvoja kadrovskih kapaciteta u cilju primjene supervizorske prakse i standarda iz EU, Agencija je u saradnji sa supervizorima iz finansijskog sektora i Ministarstvom finansija, pripremila akciona dokumenta za odobravanje projekta iz instrumenta Assistance IPA II 2014-2020. U ovom segmentu, u toku je priprema TOR-a za Framework contract u okviru aktivnosti Support to Regulation of Financial Services, kroz koju će se obezbijediti dalje usklađivanje regulative u oblasti finansijskih usluga sa ACQUIS-om i kapaciteta u Agenciji, CBCG i KHOV.

- Napredak u regulisanju i nadzoru sektora hartija od vrijednosti i investicionih fondova: zakonodavni napredak (uključujući Zakon o tržištu kapitala), administrativni kapaciteti (Komisija za hartije od vrijednosti) i planovi za dalje usklađivanje

Regulatorni okvir

Nacrt Zakona o tržištu kapitala

Komisija za hartije od vrijednosti je u izvještajnom periodu, u skladu sa komentarima i sugestijama Evropske Komisije, otpočela proces izrade inovirane verzije Nacrta Zakona o tržištu kapitala.

Naime, kako je i sugerisano, inoviranje se prije svega odnosi na usaglašavanje sa direktivom 2014/65/EU (MiFID II) i uredbom 600/2014 (MiFIR), koje stavljaju van snage direktivu 2004/39/EU (MiFID). Takođe, u procesu izrade novog Prijedloga zakona, biće izvršeno i usaglašavanje sa novousvojenom regulativom u oblasti zloupotrebe tržišta, u okviru koje direktiva 2014/57/EU (MAD II) i Uredba 596/2014 (MAR) stavljaju van snage direktivu 2003/6/EU (MAD I).

Prema programu rada Vlade Crne Gore, usvajanje Zakon o tržištu kapitala je predviđeno za IVQ 2015. godine.

U izvještajnom periodu su usvojena sljedeća podzakonska akta i izmjene podzakonskih akata u cilju implementacije obredbi Zakona o investicionim fondovima:

1. Pravila o metodologiji za obračunavanje neto vrijednosti imovine zatvorenih investicionih fondova ("Sl. list CG", br 43/14);
2. Pravila o sadržini, bližim uslovima i načinu objavljivanja prospekta investicionih fondova ("Sl. list CG", br 46/14);
3. Pravila o bližem sadržaju internih pravila poslovanja centralnog fonda i fonda ulagača i načinu dostavljanja obavještenja o nesaglasnosti ("Sl. list CG", br 46/14);

4. Pravila o bližim uslovima, načinu pripajanja i spajanja zajedničkih fondova i o bližem sadržaju i načinu dostavljanja obavještenja o pripajanju u spajanju zajedničkih fondova ("Sl. list CG", br 46/14);
5. Pravila o sadržini, bližim uslovima i načinu objavljivanja ključnih informacija za investitore zajedničkih fondova ("Sl. list CG", br 51/14);
6. Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o sadržini i objavljivanju izvještaja o poslovanju investicionih fondova ("Sl. list CG", br 51/14);
7. Pravila o sadržaju, bitnim elementima politike upravljanja rizicima i o metodologiji mjerenja rizika ("Sl. list CG", br 53/14);
8. Pravila o bližoj sadržini politika, procedura, mjera postupanja i registra transakcija društva za upravljanje investicionim fondom ("Sl. list CG", br 53/14);
9. Pravila o bližim uslovima, načinu i postupku vršenja nadzora poslovanja društva za upravljanje investicionim fondovima, investicionih fondova i depozitara ("Sl. list CG", br 53/14);
10. Pravila o izmjenama Pravila o izdavanju dozvole za rad investicionim fondovima ("Sl. list CG", br 08/15);
11. Pravila o izmjeni Pravila o sadržini i objavljivanju izvještaja o poslovanju investicionih fondova ("Sl. list CG", br 08/15);
12. Pravila o izmjeni Pravila o sadržini i objavljivanju izvještaja o poslovanju društva za upravljanje investicionim fondovima ("Sl. list CG", br 08/15);

U cilju unaprjeđenja načina poslovanja na tržištu kapitala, Komisija je usvojila sljedeća pravila i izmjene pravila:

1. Uputstvo o načinu objavljivanja podataka o netržišnim transakcijama ("Sl. list CG", br 40/14);
2. Uputstvo o primjeni odredbi Zakona o obligacionim odnosima u vezi sa uslovima i načinom upisa vlasništva nad hartijama od vrijednosti po osnovu ugovora o vansudskom poravnanju ("Sl. list CG", br 40/14);
3. Pravila o bližim uslovima za identifikaciju i sprječavanje konflikta interesa ("Sl. list CG", br 53/14);
4. Pravila o izmjeni Pravila o sekundarnom trgovanju kuponskim obveznicama na berzi ("Sl. list CG", br 57/14);
5. Pravila o izmjeni Pravila o utvrđivanju bližih uslova emitovanja, registrovanja i trgovanja kratkoročnim dužničkim hartijama od vrijednosti ("Sl. list CG", br 57/14);
6. Pravila o izmjeni Pravila o sadržini prospekta za javnu ponudu emisije vlasničkih i dugoročnih dužničkih hartija od vrijednosti ("Sl. list CG", br 57/14);

7. Pravila o izmjeni Pravila o obavljanju kastodi poslova ("Sl. list CG", br 08/15).

Komisija je 29.09.2014. godine usvojila set strateških dokumenata:

- Program rada za 2015. godinu;
- Finansijski plan za 2015. godinu;
- Generalni plan kontrola za 2015. godinu;
- Plan integriteta za 2015. godinu
- Program obuke zaposlenih za 2015. godinu.

Tržišna infrastruktura

U pogledu unaprjeđenja tržišne infrastrukture, ostvareno je usklađivanje sa projektom harmonizacije procesa saldiranja (T2S - Target2 Securities, i Uredbom 909/2014 o unaprjeđenju sistema saldiranja hartija od vrijednosti), i od 01.01.2015. godine, uveden je režim saldiranja u ciklusima drugog radnog dana (T+2).

Administrativni kapaciteti

U skladu sa Programom obuke, zaposleni u Komisiji su pohađali sljedeće seminare u organizaciji Uprave za kadrove:

- IPA 2 u novoj finansijskoj perspektivi 2014-2020
- Pravno tehnička pravila za izradu propisa sa smjernicama za usklađivanje propisa sa pravnim poretkom EU
- Upravljanje rizikom u javnoj upravi
- Pregovori o pristupanju eu
- Rodna ravnopravnost
- Upravljanje rizicima u javnim finansijama

Komisija je realizovala **TAIEX program** ekspertske pomoći u izradi podzakonskih akata u skladu sa EU regulativom, čiji je cilj bio pružanje **tehničke pomoći Komisiji u izradi podzakonskih akata**, neophodnih za sprovođenje Zakona o investicionim fondovima;

U saradnji sa Upravom za kadrove i Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Komisija za hartije od vrijednosti je 8.11.2014. godine, u svojim prostorijama, organizovala seminar na temu: „**Sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma na tržištu kapitala - Izrada programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja**” za učesnike na tržištu hartija od vrijednosti i zaposlene u Komisiji. Predmet seminara bila je dodatna edukacija učesnika na tržištu hartija od vrijednosti i kontrolora Komisije u oblasti sprječavanja pranja novca i

finansiranja terorizma, a sve u cilju poboljšanja kvaliteta kontrola i pravilne primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Predstavnici Komisije su 19. i 20. marta 2015. godine učestvovali na seminaru „Implementacija preporuka FATF-a u nacionalno zakonodavstvo“, u organizaciji Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma i TAIEX-a.

U izvještajnom periodu Komisija je organizovala Školu za edukaciju i licenciranje brokera, dilera i investicionih menadžera.

4. Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga

4.1. Osnivanje i prekogranične usluge, zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti, naročito kada je riječ o pripremama za sprovođenje Direktive o uslugama

Kada je u pitanju Direktiva o uslugama, u izvještajnom periodu je dat pregled realizovanih aktivnosti u okviru projekta „Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti slobodnog kretanja usluga i zaštite konkurencije“ (u daljem tekstu: ALA projekta). Realizovane aktivnosti se odnose na sljedeće:

- **Analički pregled nacionalnog zakonodavstva u odnosu na Direktivu o uslugama.**

U ovaj proces je bilo uključeno 14 ministarstava, kao i Uprava za inspekcijske poslove, Agencija za civilno vazdohoplovstvo, Uprava za pomorsku sigurnost, Agencija za lijekove i medicinska sredstva, Uprava za mlade i sport, Fitosanitarna uprava, Agencija za duvan, Veterinarska uprava, Advokatska komora, Inženjerska komora i Privredna komora Crne Gore. Izvršen je analitički pregled više od 130 propisa (zakonskih i podzakonskih akata) i identifikovane su usluge pokrivene Direktivom. Preciznije, identifikovano je više od 330 uslužnih aktivnosti koje tretira Direktiva o uslugama, dok su takođe analizirani postupci za izdavanje odobrenja i zahtjevi.

U ovom dijelu je bitno napomenuti da je u toku izrada Skrining izvještaja koji su zemlje članice EU bile u obavezi da dostave Evropskoj komisiji nakon završenog procesa analitičkog pregleda nacionalnog zakonodavstva.

- **Pripremu Akcionog plana za transponovanje Direktive o uslugama u nacionalno zakonodavstvo**, koji će, između ostalog, sadržati: zakonodavstvo koje nije usklađeno sa Direktivom, kao i rokove za izmjenu, nadležna tijela za implementaciju obaveza, informaciju o osnivanju koordinacione strukture vezano za transponovanje Direktive o uslugama, kao i formiranje tijela koje će biti nadležno za monitoring i ujedno biti ovlašćeno za preuzimanje odgovarajućih radnji u slučaju da rokovi nisu ispoštovani.

U ovom dijelu je bitno napomenuti da je u toku izrada Izvještaja o procjeni uspostavljanja institucionalne strukture i administrativnih kapaciteta koji će se sastojati od predloženih aktivnosti, i isti će biti dio Akcionog plana.

Donošenje Akcionog plana je Programom rada Vlade Crne Gore za 2015. godinu predviđeno za II kvartal.

- ***Podršku prilikom donošenja horizontalnog Zakona o uslugama.***

Oktobra 2014. godine obrazovana je Radna grupa za izradu Predloga zakona o uslugama. Održano je više sastanaka Radne grupe u cilju finalizacije Nacrta zakona o uslugama, kao i teksta obrazloženja. S tim u vezi, Ministarstvo ekonomije je 20. aprila 2015. godine dalo na javnu raspravu Nacrt zakona o uslugama i uputilo javni poziv građanima, stručnoj javnosti i svim drugim zainteresovanim licima da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju istog. Javna rasprava traje 40 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

- ***Prevod Direktive o uslugama i Priručnika za implementaciju direktive.*** Ova aktivnost je sprovedena juna 2014. godine i dokumenta su prevedena na crnogorski jezik.

- ***Organizovanje obuka i seminara za predstavnike institucija nadležnih za implementaciju Direktive.***

Seminar "Direktiva o uslugama EK 123/2006, Djelokrug Direktive o uslugama i proces implementacije u Crnoj Gori" – održan 30. maja 2014. godine u Privrednoj komori, koji je ujedno jedna od početnih aktivnosti koja se realizuje u okviru projekta sa ciljem podizanja svijesti službenika nadležnih ministarstava Vlade Crne Gore o djelokrugu Direktive o uslugama kako bi bili u stanju da identifikuju usluge i aktivnosti obuhvaćene Direktivom.

Seminar „Analitički pregled crnogorskog zakonodavstva: Dodatna identifikacija ograničenja, autorizacija zahtjeva i analiza njihove usklađenosti sa Direktivom o uslugama” – održan je u periodu od 7 - 9. jula 2014. godine u Miločeru. Posebna pažnja je posvećena analizi identifikacije ograničenja i autorizacije zahtjeva, u skladu sa najznačajnim članovima Direktive (9-16 i 23-25).

Seminar „Transpozicija i implementacija Direktive o uslugama: Analitički pregled postupaka izdavanja odobrenja - Zabranjeni zahtjevi i zahtjevi koji se ocjenjuju - Opravdanje i proporcionalnost“ – održan u Privrednoj komori 9 i 10. decembra 2014. godine. Na istom je akcenat stavljen na tome kako zadržati/opravdati ograničenja koja postoje u našem zakonodavstvu.

- ***Organizacija obuka/umrežavanje.***

Studijska posjeta Kraljevini Holandiji je održana u periodu od 17-19. marta 2015. godine gdje su članovi Radne grupe za izradu Predloga zakona o uslugama, kao i predstavnici specifičnih sektora usluga imali priliku da čuju iskustvo ove zemlje članice EU koja je već

prenijela Direktivu o uslugama u svoje nacionalno zakonodavstvo, te su na taj način imali koristan izvor informacija, što doprinosi donošenju odgovarajućih odluka i rješenja za Crnu Goru.

U toku su pripreme za Konsultativni sastanak Evropskoj komisiji ili nekoj od zemalja članica EU vezano za Zakon o uslugama, koji će biti održan u junu 2015. godine.

- **Drugi sastanak Upravnog odbora ALA projekta** održan je 12. novembra 2014. godine. Predmet sastanka bili su Zaključci sa prethodnog sastanka i Polugodišnji izvještaj o radu (tzv. Interim Reportu). Na sastanku je usvojen i Početni izvještaj (tzv. Inception report).

Treći sastanak Upravnog odbora biće održan 25. maja 2015. godine.

- **Izrada internet sajta vezano za ALA projekat, posebno u dijelu implementacije Direktive o uslugama u državi**, i s tim u vezi su od novembra 2014. godine javnosti dostupni podaci o ALA projektu i najznačajnijim realizovanim aktivnostima putem web stranice www.ala.org.me.

- **Podizanje svijesti o Direktivi o uslugama kroz informacionu kampanju i organizovanje seminara i radionica za predstavnike privatnog sektora i lokalne samouprave.**

Seminar „Direktiva o uslugama EK 123/2006 i Zakon o uslugama” održan je 5. marta 2015. godine u Podgorici. Cilj seminara bilo je podizanje svijesti kako poslovnog sektora, tako i državnih i lokalnih organa vlasti o značaju Direktive o uslugama, predstavljanje ekonomskih i socijalnih benefita koji se postižu njenim adekvatnim transponovanjem i implementacijom.

Imajući u vidu važnost podizanja svijesti javnosti o značaju i benefitima Direktive o uslugama, Ministarstvo ekonomije je zatražilo od strane GIZ-a da u okviru ALA projekta bude izrađen Program podizanja svijesti i ova aktivnost je u toku.

4.2. Međusobno priznavanje stručnih kvalifikacija (zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti, potrebe za obukama i univerzitetski programi, strategija/akcioni plan).

4.2.1. Međunarodna saradnja / Ekspertska pomoć

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 24. aprila 2014. godine, donijela Nacionalni plan razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija s Akcionim planom za period 2013-2018.

Uz bilateralnu i tehničku pomoć Evropske komisije pregovaračkom procesu u Crnoj Gori za 2015. godinu, nastavljeno je realizovanje aktivnosti predviđenih **Nacionalnim planom razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija sa Akcionim planom za period od 2013 do 2018. godine.**

Univerzitet Crne Gore, odnosno organizacione jedinice Univerziteta, Medicinski fakultet, Farmaceutski fakultet, Stomatološki fakultet, Visoka medicinska škola i Arhitektonski fakultet su, u IV kvartalu 2014. godine, podnijele Sektorskoj komisiji za zdravstvo i socijalnu zaštitu inicijative za razvijanje kvalifikacija u cilju usklađivanja postojećih ili izrade novih studijskih programa u odnosu na minimalne zahtjeve Direktive 2005/36/EZ i Izmjena Direktive 2005/36/EZ, za sljedeće profesije: doktor medicine podnivo VII 1, doktor stomatologije podnivo VII1, visoka medicinska sestra-tehničar nivo VI, a marta 2015. godine Arhitektonski fakultet je podnio inicijativu za razvijanje kvalifikacije inženjer arhitekture, podnivo VII1 Okvira kvalifikacija.

U organizaciji TAIEX-a u Podgorici je, a u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, u periodu od 10 do 11. marta 2015. godine, održana radionica na temu: „Harmonizacija nacionalne legislative sa EU zakonodavstvom u oblasti priznavanja stručnih kvalifikacija“, u cilju informisanja korisničkih institucija o izmjenama relevantne legislative EU u oblasti priznavanja stručnih kvalifikacija, kao i olakšanog transponovanje istih u nacionalno zakonodavstvo.

Aprila 2015. godine formirana je Radna grupa za izradu Prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inostranih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija, u skladu sa izmjenama Direktive 2005/36/EZ.

Aktivnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja predviđene *Nacionalnim planom razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija sa Akcionim planom za period od 2013 do 2018. godine*, do kraja I kvartala 2015. godine, su realizovane u predviđenom roku.

U cilju nastavka započetih aktivnosti na realizaciji tačke 6. koja je predviđena Nacionalnim planom razvoja kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija sa Akcionim planom za period od 2013. do 2018. godine, a tiče se **Usklađivanja posebnih zakona i podzakonskih akata za obavljanje zanatskih profesija sa Izmjenama Direktive 2005/36/EZ**, Ministarstvo ekonomije-Direktorat za industriju i preduzetništvo je, kroz TAIEX Projekat 19. decembra 2014 godine, apliciralo za dvodnevnu radionicu koja će se, po rasporedu, održati 2. i 3. juna 2015. godine u Podgorici.

4.2.2. Statistika

U periodu od **12. maja 2014.godine do 15. aprila 2015.godine** Ministarstvu rada i socijalnog staranja podnijeto je **58** zahtjeva za priznavanje inostranih sertifikata o stečenim stručnim kvalifikacijama u svrhu zapošljavanja u Crnoj Gori, dok je Ministarstvu prosvjete, odnosno ENIC centru, podnijeto **2.009** zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava u oblasti visokog obrazovanja u svrhu zapošljavanja u Crnoj Gori. Podnijeto je **953** zahtjeva za priznavanje inostranih obrazovnih isprava za osnovno i srednje obrazovanje u svrhu zapošljavanja ili nastavka obrazovanja.

4.3. Pružanje poštanskih usluga: zakonodavni napredak i administrativni kapaciteti

Zakonodavni napredak

Na osnovu Zakon o poštanskim uslugama („Sl. list CG“, broj 57/2011) Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije je donijelo Pravilnik o poštanskim uslugama. Pravilnik je objavljen u “Službeni list Crne Gore”, broj 49/14 od 20.11.2014. god. Ovim pravilnikom utvrđuju se uslovi, način i postupak za obavljanje poštanskih usluga, rokovi za prenos i uručenje poštanskih pošiljaka, gustina pristupnih tačaka poštanskoj mreži univerzalnog poštanskog operatora, mjerenje kvaliteta obavljanja univerzalne poštanske usluge, kao i druga pitanja u vezi sa obavljanjem poštanskih usluga.

Administrativni kapaciteti

U Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije – Direktorat za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i radio spektar, u proteklom periodu nije došlo do povećanja administrativnih kapaciteta.

Direktorat ukupno ima 10 zaposlenih zajedno sa direktorom. Kada je u pitanju poštanska djelatnost sistematizovano je 3 radna mjesta i to:

1. Samostalni savjetnik I – za poštansku djelatnost, dva izvršilaca
2. Savjetnik II- za poštansku djelatnost, jedan izvršilac

5. Prava intelektualne, industrijske i komercijalne svojine

5.1. Institucionalna pitanja i administrativni kapaciteti (mogućnost osnivanja Savjeta za intelektualnu svojinu koji bi upravljao i koordinisao reformu prava intelektualne svojine; mogućnost podnošenja žalbi protiv upravnih odluka koje se odnose na prava intelektualne svojine; mogućnost uspostavljanja pretraživača baze podataka o pravima intelektualne svojine na internetskoj stranici Zavoda za intelektualnu svojinu)

5.2. Autorsko i srodna prava

5.3. Industrijska svojina

5.4. Sprovođenje propisa (najnoviji statistički podaci)

5.5. Najnovije informacije o pristupanju relevantnim multilateralnim konvencijama

MINISTARSTVO EKONOMIJE

• Legislativne aktivnosti – Normativna djelatnost

Vlada Crne Gore na sjednici od 25. decembra 2014. godine utvrdila je Predlog zakona o patentima, koji je trenutno u skupštinskoj proceduri.

• Obuke

- Predstavnik Ministarstva ekonomije učestvovao je na Regionalnoj konferenciji o zaštiti geografskih oznaka, organizovanoj od strane Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu i Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore 17. i 18. jula 2014. godine.
- Predstavnik Ministarstva ekonomije učestvovao je na Nacionalnom seminaru o intelektualnoj svojini za mala i srednja preduzeća, organizovanom od strane Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu, Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća i Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore 11. i 12. septembra 2014. godine.
- Predstavnik Ministarstva ekonomije učestvovao je na seminaru „Građansko-pravni aspekt prava intelektualne svojine”, koji je održan u Podgorici, 13 i 14. oktobra 2014. godine.
- Predstavnik Ministarstva ekonomije učestvovao je na seminaru ”Krivični aspekt prava intelektualne svojine”, koji je održan u Podgorici, 15 i 16. oktobra 2014. godine.
- Predstavnik Ministarstva ekonomije učestvovao je na Regionalnoj radionici za CEECAC zemlje o sprovođenju prava intelektualne svojine, organizovanom od strane Svjetske trgovinske organizacije u Beču, u periodu od 10. do 12. decembra 2014. godine.

Sprovođenje prava intelektualne svojine

ZAVOD ZA INTELEKTUALNU SVOJINE

Industrijska svojina

- Rješenjem Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore broj 02-2938 od 30.05.2014. godine, *Organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava filmskih producenata u Crnoj Gori „A-PRAVA MONTENEGRO“*, izdata je dozvola za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava filmskih producenata.

Dozvola je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“ broj 26 od 20.06.2014. godine.

U vezi s izgradnjom **IT infrastrukture** Zavoda za intelektualnu svojinu je preduzeo sljedeće aktivnosti:

- **TMView – proces integracije**

TMView – TMView je besplatna baza žigova koja funkcioniše po principu “sve-u-jednom.” Omogućava veoma jednostavno pretraživanje žigova sadržanih u nacionalnim bazama zemalja članica Evropske unije, zatim Rusije, Republike Koreje, Maroka, Meksika, Turske, Norveške, SAD-a, kao i u međunarodnim bazama žigova OHIM i WIPO (Romarin). Informacije se mogu naći na jezicima navednih zemalja. Ova baza se konstantno razvija, te se očekuje da će i Crna Gora, na ovaj način, omogućiti pristup svojoj bazi žigova.

➤ Odrađene aktivnosti:

- Centralni index
- Web servis za detaljne podatke o žigu (WS2)
- Web servis za podatke o podnosiocu (WS4)
- Web servis za podatke o zastupniku (WS5)
- Web servis za slike (WS6)
- Web servis za thumbnail (WS7)

➤ **TMclass**

Zavod za intelektualnu svojinu Crne Gore se pridružio TMclass-u, sistemu pretraživanja klasifikacije roba i usluga. TMclass sada broji 41 nacionalni i regionalni zavod, uključujući Organizaciju za harmonizaciju unutrašnjeg tržišta (OHIM) i Svjetsku organizaciju za intelektualnu svojinu (WIPO). TMclass pruža mogućnost da se pretražuju i prevode termini sa i na 31 dostupan jezik, uključujući i crnogorski.

➤ Designview-proces integracija

Designview je mrežni alat za pretraživanje koji svakom korisniku interneta omogućava da besplatno pretražuje dizajne svih uključenih zavoda, uključujući OHIM i nacionalne zavode. Alat je višejezičan i jednostavan za korišćenje te omogućava pristup prijavama za dizajn i registracijama, koje pružaju uključeni zavodi, putem jedne i jedinstvene platforme.

➤ **Aktivnosti u toku:**

- Fizibiliti studija

Nacionalni Registar Patenata

Zavod za intelektualnu svojinu Crne Gore u saradnji sa Evropskim patentnim zavodom je otpočeo razvoj novog informacionog sistema za patente (Registar prijava patenata i Registar patenata). Novi sistem će biti razvijen po st.36 standardu (međunarodni standard za procesuiranje/razmjenu patentnih dokumenata) i svakako da će novi sistem obuhvatiti sve aspekte neophodne za naprednije funkcionisanje Zavoda.

Aktivnosti u toku:

- Tehnički implementacioni plan

E-registar nacionalnog industrijskog dizajna

Razvijen i implementiran E-registar nacionalnog industrijskog dizajna, koji omogućava online pretragu registrovanih dizajna preko web sajta Zavoda.

E-registar sadrži sledeće podatke:

- broj i datum podnošenja prijave, odnosno datum registracije i registarski broj industrijskog dizajna;
- poslovno ime i sjedište nosioca prava, odnosno ime i adresa fizičkog lica;
- podaci o punomoćniku;
- naziv industrijskog dizajna;
- izgled industrijskog dizajna;
- datum objave industrijskog dizajna;
- lokarnska klasifikacija;
- datum važenja industrijskog dizajna;
- status industrijskog dizajna.

Projekti za podizanje svijesti javnosti i unaprijeđenje zaštite intelektualne svojine:

- U periodu od 23-27. juna 2014. godine u okviru Twinning projekta „Unaprijeđenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori“, održana je interaktivna radionica o podizanju svijesti javnosti o intelektualnoj svojini u prostorijama EU INFO Centra u Podgorici.
- U okviru Twinning light projekta "Unaprijeđenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori", 10. decembra 2014. U Podgorici kampanja pod sloganom "Kupuj original, falsifikati koštaju više". Kampanju su organizovali Zavod za intelektualnu svojinu, Uprava carina i Uprava za inspekcijske poslove.

Konferencije i obuke

- Dana 17. i 18. jula 2014. godine u Podgorici je održana Regionalna konferencija o zaštiti geografskih oznaka u organizaciji Svjetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO) i Zavoda za intelektualnu svojinu Crne Gore;
- "Zaštita prava intelektualne svojine za mala i srednja preduzeća" u organizaciji Direkcije za mala i srednja preduzeća u saradnji sa Zavodom za intelektualnu svojinu, održan dvodnevni seminar 11. i 12. septembra 2014. godine u Podgorici. Na kojem su učestvovali Uprava carine i Uprava za inspekcijske poslove.

- Studijska posjeta nadležnim organima za zaštitu prava intelektualne svojine Danske (Kopenhagen-Danska), realizovana je u periodu od 26. oktobra do 01.novembra 2014.godine, u cilju razmjene najbolje prakse između nadležnih organa Crne Gore (Uprave policije, Uprave Carine, Privrednog suda i Uprave za inspeksijske poslove) po pitanjima zaštite prava intelektualne svojine.
- Radionica o metodologiji za statističko izvještavanje nadležnih organa iz oblasti prava intelektualne svojine za potrebe pregovaračkog poglavlja 25. i 26.03.2015. godine u organizaciji TAIEX-a i Zavoda za intelektualnu svojinu Hrvatske u Podgorici.

UPRAVA CARINA

- U izvještajnom periodu Upravi carina je podnijeto 69 zahtjeva za preduzimanje mjera za zaštitu prava intelektualne svojine, od čega je Uprava rješenjem usvojila 59 zahtjeva, 3 zahtjeva su odbačena zaključkom zbog formalnih nedostataka odnosno odustanka stranke, dok je 7 zahtjeva u radu.
- U izvještajnom periodu Uprava carina je, po osnovu sumnje da se radi o robi koja povrjeđuje prava intelektualne svojine, prekinula 20 carinskih postupka i privremeno je zadržala robu u ukupnoj količini od 26.310 komada robe (odjeća,obuća, kaiševi, torbe,slušalice,oprema za mobilne telefone, igračke, i dr.).
- Dana 25.jula 2014.godine u Podgorici je uništena krivotvorena roba- 24 komada igračkaka "Štrumpfovi", a koju je dana 17.12.2013.godine Područna jedinica Carinarnica Bar-Carinska ispostava Slobodna zona Bar, zadržala po osnovu sumnje da ista povrjeđuje prava intelektualne svojine. Uništenje je izvršila Komisija za uništenjecarinske robe Uprave carina uz prisustvo zastupnika nosioca prava.
- Dana 18.decembra 2014.godine u Baru je sprovedeno uništenje 1656 pari papuča FILA (EILA), na zahtjev nosioca prava za pojednostavljeni postupak uništenja robe, u odsustvu prigovora uvoznika. Uništenje je sprovedeno u krugu privrednog društva "HEMOSAN" DOO iz Bara, u specijalnoj mašini za rezanje, dok je otpad nastao uništenjem na propisan način odložen na sanitarnoj deponiji u Baru. Uništenju supprisustvovali zastupnik nosioca prava kompanije "FILA LUXEMBOURG", uvoznik i Komisija za uništenje Uprave carina.
- U izvještajnom periodu predstavnik Uprave carina je učestvovao na sastancima Radne grupe za praćenje implementacije Nacionalne strategije za intelektualnu svojinu. Uprava carina je učestvovala u izradi godišnjeg izvještaja o implementaciji Nacionalne strategije za intelektualnu svojinu za 2014.godinu.

MEĐUNARODNA SARADNJA

- Na planu međunarodne saradnje Uprava carina je učestvovala u operaciji "White Mercury 2", koja je imala za cilj suzbijanje distribucije i krijumčarenja nedozvoljene robe (nelegalne i krivotvorene robe.) Operacija je imala regionalni karakter, učestvovala su Albanija, BIH, Bugarska, Hrvatska, Makedonija, Srbija, Crna Gora, Slovenija, uz podršku Evropske komisije-Generalnog direktorata za proširenje TAIEX i koordinaciju Interpol-a. U operaciji su učestvovali Ministarstvo unitrašnjih poslova, Uprava policije, Uprava carina i Uprava za Inspeksijske poslove, koji su u periodu trajanja operacije 15.09.-03.10.2014. godine u okviru svojih redovnih nadležnosti vršili pojačan nadzor distribucije i krijumčarenja nelegalnih roba. U periodu 26-28. januara 2015. godine održana je Radionica i operativni sastanak na kojima su sumirani rezultati operacije "White Mercury 2". Tokom operacije prekinut je 1 carinski postupak po osnovu sumnje da se robom koja je bila predmet carinskog postupka povrjeđuju prava intelektualne svojine i zadržana je roba u količini od 103 komada robe.
- Na planu međunarodne saradnje Uprava carina je učestvovala i u međunarodnoj operaciji "BALKAN GATE" na temu "Borba protiv krivotvorenja i piraterije", u organizaciji Svjetske carinske organizacije, a pod pokroviteljstvom Uprave carina Japana i u saradnji sa EUROPOL-om. Operacija je realizovana u periodu od 11. marta do 31. marta 2015. godine i ista je podrazumijevala simultano vršenje kontrole pošiljki koje potencijalno mogu sadržati određene vrste krivotvorene robe na 10 najznačajnijih tačaka Balkanskog regiona, u cilju omogućavanja boljeg uvida u protok roba koje ulaze u Istočnu Evropu. Tokom operacije u Luci Bar selektovano je 27 kontejnerskih pošiljki koje su detaljno pregledane, prekinuto je 8 carinskih postupaka i privremeno zadržana roba u ukupnoj količini od 16.617 komada robe.

TRENINZI I OBUKE

- U okviru Twinning light projekta "Unaprijeđenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori", dana 10. decembra 2014. godine u tržnom centru "Mall of Montenegro" u Podgorici održana je kampanja pod sloganom "Kupuj original, falsifikati koštaju više". Kampanju su organizovale Uprava carina, Uprava za inspeksijske poslove i Zavod za intelektualnu svojinu. Predstavnici ovih državnih organa su tokom kampanje, koja je bila praćena i od strane medija, zainteresovanim građanima ukazali na posledice koje mogu nastati kupovinom i korišćenjem krivotvorene robe.
- U cilju podizanja svijesti javnosti o značaju zaštite prava intelektualne svojine dana 23. januara 2015. godine u Privrednoj Komori Crne Gore je u organizaciji Uprave carina i Privredne komore održan seminar na temu "Značaj zaštite prava intelektualne svojine". Učesnici seminara - proizvođači, uvoznici, špediteri i zainteresovani građani upoznati su sa sistemom zaštite prava intelektualne

svojine u Crnoj Gori, praksom u dosadašnjim postupcima, a ukazano im je na štetne efekte koji nastaju kršenjem ovih prava.

- U izvještajnom periodu nastavljene su redovne aktivnosti na ažuriranju podataka i informacija iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine koje se nalaze na INTRANET portalu Uprave (Oglasna tabla), koji je namijenjen carinskim službenicima koji sprovode carinske postupke i vrše carinski nadzor i kontrolu robe.
- Tokom izvještajnog perioda carinski službenici su učestvovali na sljedećim seminarima i obukama:
 - U okviru Twinning light projekta "Unaprjeđenje zaštite prava intelektualne svojine" održane su četiri dvodnevne obuke za carinske službenike područnih jedinica carinarnica to: 09. i 10. juna 2014. godine za carinske službenike PJ Carinarnice Podgorica; 11. i 12. juna 2014. godine za carinske službenike Područne jedinice Carinarnice Bar; 13. i 14. oktobra 2014. godine za službenike PJ Carinarnice Kotor i 15. i 16. oktobra 2014.godine za carinskeslužbenike PJ Carinarnice Bijelo Polje;
 - Dana 11. juna 2014.godine u okviru projekta "Razvoj infrastrukture kvaliteta i metrologije" podržanog od strane Evropske komisije, u prostorijama Agencije za lijekove i medicinska sredstva održana je multidisciplinarna radionica o falsifikovanim lijekovima. Cilj radionice je bio razmjena iskustva i novih znanja iz oblasti falsifikovanih lijekova. Učesnici radionice su bili predstavnici Agencije za lijekove i medicinska sredstva, Uprave carina, Zavoda za intelektualnu svojinu, Uprave policije, Uprave za inspeksijske poslove, kao i eksperti Evropskekomisije. Predstavnik Uprave carina je održao prezentaciju o postupanju carinskog organa sa robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje prava intelektualne svojine;
 - U period od 23.juna do 27.juna 2014. godine, u okviru Twinning projekta "Unaprjeđenje zaštite prava intelektualne svojine u CrnojGori", održana je u prostorijama EU INFO Centra u Podgorici, interaktivna radionica o podizanju svijesti javnosti o intelektualnoj svojinu;
 - Dana 17. i 18 jula 2014. godine u Podgorici je održana Regionalna konferencija o zaštiti geografskih oznaka, koju su organizovali Svjetska organizacija za zaštitu prava intelektualnu svojinu i Zavod za intelektualnu svojinu;
 - Dana 11. i 12. septembra 2014. godine u Podgorici je u organizaciji Direkcije za mala i srednja preduzeća u saradnji sa Zavodom za intelektualnu svojinu, održan dvodnevni seminar na temu "Zaštita prava intelektualne svojine za mala i srednja preduzeća";
 - Dana 04. novembra 2014.godine u organizaciji Međunarodnog udruženja za žig (INTA) i advokatske kancelarija Petošević iz Podgorice održan je Okrugli sto na temu "Upotreba žiga-važni aspekti";

-Studijska posjeta nadležnim organima za zaštitu prava intelektualne svojine Danske (Kopenhagen-Danska), realizovana je u periodu od 26. oktobra do 01. novembra 2014. godine, u cilju razmjene najbolje prakse između nadležnih organa Crne Gore i Danske po pitanjima zaštite prava intelektualne svojine;

-Dana 25. i 26.03.2015. godine u organizaciji TAIEX-a i Zavoda za intelektualnu svojinu Hrvatske u Podgorici je održana Radionica o metodologiji za statističko izvještavanje nadležnih organa iz oblasti prava intelektualne svojine za potrebe pregovaračkog poglavlja.

UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

Nepravilnosti i preduzete mjere po propisima o zaštiti prava intelektualne svojine

AUTORSKO I SRODNA PRAVA

1. Optički diskovi

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	po zaduženoj prijavi	Ukupno
1	Broj kontrola u oblasti autor. i srod. prava	108	/	1	/	109
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	11	/	1	/	12
3.	Broj nepravilnosti	11	/	1	/	12
4.	Ukazivanje	/	/	1	/	1
5.	Rješenje o oduzimanju robe	11	/	/	/	11
6.	Broj slučajeva oduzete robe	11	/	/	/	11
7.	Broj komada oduzete robe	1.087	/	/	/	1.087
	• CD	839	/	/	/	839

	• DVD	248	/	/	/	248
	• kasete	/	/	/	/	/
	• ketridž	/	/	/	/	/
8.	Prekršajni nalozi - br./vrij. u €	/	/	/	/	/
9.	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	1	/	/	/	1
10.	Krivična prijava	/	/	/	/	/

U 10 slučajeva roba je oduzeta od NN lica.

2. Softverska piraterija

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	po zaduženoj prijavi	Ukupno
1.	Broj kontrola u oblasti korišćenja softvera	245	/	/	/	245
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	86	/	/	/	86
3.	Broj nepravilnosti	86	/	/	/	86
4.	Ukazivanje	85	/	/	/	85
5.	Rješenje	1	/	/	/	1
6.	Broj kontrolisanih računara	2.770	/	/	/	2.770
7.	Broj računara kod kojih je utvrđeno	392	/	/	/	392

	nelegalno korišćenje softvera					
8.	Ukupan broj softvera koji se nelegalno koriste	661	/	/	/	661
	• microsoft	545	/	/	/	545
	• adobe	9	/	/	/	9
	• auto desk	24	/	/	/	24
	• symantek	/	/	/	/	/
	• corel	12	/	/	/	12
	• mob	/	/	/	/	/
	• win zip	/	/	/	/	/
	• acasee	8	/	/	/	8
	• ostalo	63	/	/	/	63
9.	Prekršajni nalozi - br./vrij. u €	/	/	/	/	/
10.	Zahtjevi za pokretanje p.p.	1	/	/	/	1
11.	Krivična prijava	/	/	/	/	/

3. PRAVA INDUSTRIJSKE SVOJINE (patent, žig, dizajn, oznake geografskog porijekla, topografija integrisanih kola)

r.br.		po službenoj dužnosti	po opštem zahtjevu	po pojedinačnom zahtjevu	po zaduženoj prijavi	Ukupno
1.	Broj kontrola u oblasti industrijske	173	108	6	/	287

	svojine					
2.	Broj subjekata kod kojih su utvrđene nepravilnosti	/	1	4	/	5
3.	Broj nepravilnosti	/	1	4	/	5
4.	Ukazivanje	/	/	/	/	/
5.	Rješenje o: (ukupno)	/	1	4	/	5
	- otklanjanju nepravilnosti	/	/	3	/	3
	-oduzimanju robe	/	1	1	/	2
6.	Broj slučajeva oduzete robe	/	1	1	/	2
7.	Broj komada oduzete robe	/	6	1	/	7
	• patent	/	/	/	/	/
	• žig	/	6	1	/	7
	• dizajn	/	/	/	/	/
	• oznake goeg.porijekla	/	/	/	/	/
	• topografija integ.kola	/	/	/	/	/
8.	Prekršajni nalozi - br./vrij. u €	/	/	/	/	/
9.	Zahtjevi za pokretanje p.p.	/	/	/	/	/

10.	Krivična prijava	/	/	/	/	/

U ovom periodu od strane nosioca prava intelektualne svojine **podnijeto je ukupno 11 zahtjeva** i to (šest opštih i pet pojedinačnih).

Kampanja o podizanju svijesti o intelektualnoj svojini

U okviru IPA Twinning light projekta realizovane su **dvije kampanje**.

- U okviru **prve kampanje**, Uprava za inspeksijske poslove je dana 06.11.2014 godine, poslala svim medijima saopštenje za javnost „**Kontrola legalnosti korišćenja softvera kod poslovnih subjekata**“. Isto saopštenje postavljeno je na sajt Uprave za inspeksijske poslove www.uip.gov.me, na sajt Tržišne inspekcije www.ti.gov.me i proslijeđeno PR službama svih institucija uključenih u projekat, kako bi se saopštenje objavilo i na njihovim sajtovima. Saopštenje je objavljeno i putem štampanih medija, kao i na internet portalima (Analitika, Vijesti, Pobjeda).
- U organizaciji istog Projekta a u cilju podizanja javne svijesti, realizovana je i **druga kampanja** pod nazivom „**Falsifikati koštaju više – kupujem originale**“ u kojoj su pored Zavoda za intelektuanu svojinu, Uprave carina učestvovali i predstavnici Tržišne inspekcije. U okviru ove kampanje izrađena je **brošura** pod nazivom „Falsifikati koštaju više – kupujem orginale“, te održan javni događaj 10.12.2014 godine u tržnom centru Mall of Montenegro u Podgorici. Tokom kampanje, predstavnici državnih institucija Crne Gore informisali su medije i građane koja je njihova uloga u cjelokupnom sistemu intelektualne svojine u Crnoj Gori i ukazali na štetne efekte izazvane kršenjem prava iz ove oblasti, kao i na krivičnu odgovornost koju povlače proizvodnja, distribucija i prodaja falsifikovanih proizvoda. U cilju adekvatnog demonstriranja štetnih efekata kupovine falsifikovanih proizvoda, građanima su izloženi falsifikovani i originalni proizvodi poznatih brendova, uz objašnjenje kako da ih prepoznaju. Povodom realizovanih aktivnosti iz navedene Kampanje, Glavni tržišni inspektor je gostovao u **TV emisijama** gdje je između ostalog govorio o značaju institucionalne zaštite kada je u pitanju zaštita prava intelektualne svojine, kao i ulozi Tržišne inspekcije kada je u pitanju ova oblast. Posebno je skrenula pažnju na štetnost koju izaziva piraterizovana odnosno falsifikovana roba kada su u pitanju nosioci prava, zaštita ekonomskih interesa potrošača, te posebno naglasila zaštitu od nebezbednih falsifikovanih proizvoda koji imaju rizike na zdravlje i život građana, kao i stvaranje neloyalne konkurencije u odnosu na privredne subjekte koji vrše distribuciju i promet originalnih proizvoda.

U izvještajnom periodu u cilju obuke inspektora za sprovođenje nadzora u oblasti intelektualne svojine, realizovane su studijske posjete, radionice, seminari, okrugli stolovi, konferencije, održani su sastanci i to:

- U okviru IPA Twinning light projekta EU za Crnu Goru, Danski zavod za patente i žigove je od 23-27.06.2014 godine organizovao prvu radionicu na temu: „Jačanje zaštite prava intelektualne svojine“. Radionicama su prisustvovali predstavnici tržišne inspekcije.
- Ministarstvo ekonomije – Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća u saradnji sa Zavodom za intelektualnu svojinu Crne Gore, a uz podršku svjetske organizacije za intelektualnu svojinu (WIPO-a) u periodu od 11-12.09.2014 godine u Podgorici, organizovan je seminar na temu: „Zaštita prava intelektualne svojine za mala i srednja preduzeća“. Seminaru je prisustvovao predstavnik tržišne inspekcije.
- U okviru IPA Twinning light projekta EU za Crnu Goru, Danski zavod za patente i žigove je u periodu od 15-18.09.2014 godine u Podgorici, organizovao drugu radionicu na temu: „Jačanje zaštite prava intelektualne svojine“. Radionicama su prisustvovali predstavnici Tržišne inspekcije.
- U okviru Projekta, edukacije tržišnih inspektora vezano za povredu prava intelektualne svojine Danski zavod za patente i žigove je u periodu od 29-30.09.2014 godine u Podgorici, organizovao seminar za 12 tržišnih inspektora iz centralnog područja. Prezentaciju na seminaru imali su: ekspert iz Velike Britanije i ekspert iz Hrvatske, kao i predstavnik Tržišne inspekcije - Glavni tržišni inspektor.
- Ista takva radionica održana je u Bijelom Polju u periodu od 01-02.10.2014 godine i u Budvi u periodu od 03-04.11.2014 godine za tržišne inspektore sa sjevernog i južnog područja uz učešće istih eksperata.
- Predstavnici Tržišne inspekcije, u organizaciji IPA Twinning light projekta EU za Crnu Goru, u periodu od 27-31.10.2014 godine, bili su u studijskoj posjeti u Kopenhagu, gdje su zajedno sa ostalim predstavnicima državnih organa Crne Gore (Ministarstva ekonomije, sudstva, Tužilaštva, Carine, Zavoda za intelektualnu svojinu), imali priliku da se upoznaju sa radom Danskog Zavoda za patente i žigove, državnim organima koji su ovlašćeni za primjenu propisa iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine, kao što su Policija, sudstvo i Ministarstvo kulture Danske, kao i kolektivnom udruženju GRAMEX. Studijskoj posjeti su prisustvovala dva predstavnika Tržišne inspekcije.
- INTA je u saradnji sa Petošević kancelarijom u Crnoj Gori dana 04.11.2014 godine, organizovala okrugli sto „Upotreba žiga – važni aspekti“. Okruglom stolu su prisustvovala dva predstavnika Tržišne inspekcije.

- Dana 10.12.2014 godine u Bojama jutra televizije Vijesti, gostovao je Glavni tržišni inspektor, povodom održavanja druge kampanje iz oblasti intelektualne svojine, podizanja svijesti javnosti, iz okvira realizacije IPA Twinning light projekta.
- Povodom pripremnih radnji za predstojeću radionicu Interpolu koja će biti posvećena krijumčarenju i zaštiti prava intelektualne svojine, dana 15.01.2015 godine odrađan je sastanak u prostorijama MBC Interpolu. Sastanku je prisustvovao predstavnik Tržišne inspekcije.
- U Privrednoj komori Crne Gore, dana 23.01.2015 godine, održan je seminar za privrednike na temu: „Značaj zaštite prava intelektualne svojine“. Prezentaciju na seminaru je imao Glavni tržišni inspektor, gdje je učesnike seminara upoznao sa sistemom zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori, praksom u dosadašnjim postupcima, te ukazao na štetne efekte koji nastaju kršenjem ovih prava.
- Kancelarija za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) Evropske komisije u saradnji sa Interpolom, organizovali su radionice povodom prezentovanja rezultata operacije „WHITE MERCURY 2“, koja se održala u periodu od 26-28.01.2015 godine u Podgorici u hotelu „Premijer“. Na ovim radionicama učestvovala su 4 predstavnika Tržišne inspekcije, a Glavni inspektor imao je prvog dana prezentaciju na temu: „Iskustva Tržišne inspekcije u oblasti zaštite prava intelektualne svojine“, koja prezentacija je bila veoma zapažena.
- U Ministarstvu ekonomije, dana 10.02.2015 godine, održan je sastanak Radne grupe za praćenje implementacije Nacionalne strategije intelektualne svojine. Tema sastanka je bila Godišnji Izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije intelektualne svojine za 2014 godinu. Sastanku je prisustvovao predstavnik Tržišne inspekcije.
- U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija uz podršku TAIEX-a u PR Centru u Podgorici u periodu od 25-26.03.2015 godine održana je radionica na temu: „Metodologija o sakupljanju podataka za sprovođenje prava intelektualne svojine“. Radionici je prisustvovalo 17 tržišnih inspektora.

PRIVREDNI SUD

U Privrednom sudu Crne Gore u periodu od 12.05.2014.godine do 15.04.2015.godine, primljeno je ukupno 21 predmeta iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine, od čega je pravosnažno okončan postupak u 2 predmeta, dok je u 2 predmeta donijeta prvostepena presuda, a po izjavljenim žalbama protiv ovih presuda u toku je žalbeni postupak pred Apelacionim sudom CG, a u preostalim predmetima u toku je prvostepeni postupak. Ovi predmeti se uglavnom odnose na zaštitu prava na žig i zaštitu prava autora muzike, a određeni broj i na zaštitu autorskog i srodnih prava. Prosječno trajanje postupka u ovim predmetima je oko 6 mjeseci.

Sudije ovog suda učestvovala u okviru "Twinning Light" projekta, na temu "Jačanje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori", koji se održao u periodu od 16.04.2014.godine do 15.12.2014.godine. Svjetska organizacija za intelektualnu svojinu (WIPO) u saradnji sa Zavodom za intelektualnu svojinu Crne Gore, organizovala je Regionalnu konferenciju o zaštiti geografskih oznaka, održanoj u Podgorici 17. i 18. jula 2014.godine, na kojoj je učestvovalo dvoje sudija ovog suda. Takođe je dvoje sudija ovog suda učestvovalo u studijskoj posjeti Danskom zavodu za patente i žigove od 26.10.2014.godine do 01.11.2014.godine u okviru "Twinning Light" projekta, dok je Centar za obuku sudija u saradnji sa IDLO (International Development Law Organization) i Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj organizovao seminar na temu "Pravo intelektualne svojine", koji se održao 11-12.12.2014.godine u Podgorici, na kojem su učestvovala sudije ovog suda. U periodu od 24-26.03.2015.godine, dvoje sudija ovog suda je učestvovalo u studijskoj posjeti EPO-u u Minhenu.

UPRAVA POLICIJE

STATISTIČKI PODACI

U izvještajnom periodu službenici Uprave policije podnijeli su:

- 1 krivičnu prijavu protiv 1 fizičkog lica za 1 krivično djelo iz čl 234 KZ CG Neovlašćeno iskorišćavanje autorskog djela ili predmeta srodnog prava
- oduzeti predmeti: 58 CD/DVD (filmovi, muzika, video igrice)

SARADNJA IZMEĐU INSTITUCIJA UKLJUČENIH U SPROVOĐENJE PRAVA INTELJEKTUALNE SVOJINE

Saradnja Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije sa institucijama zaduženim za zaštitu i sprovođenje prava intelektualne svojine u Crnoj Gori odvija se kroz članstvo u Radnoj grupi za poglavlje 7 – Pravo intelektualne svojine u pregovaračkom procesu sa Evropskom unijom, gdje su uključene sve institucije koje se bave problematikom zaštite intelektualne svojine (Zavod za intelektualnu svojinu, Uprava carina, Uprava za inspeksijske poslove, Ministarstvo ekonomije, Tužilaštvo, Privredni sud i dr.)

KAMPANJE O PODIZANJU SVIJESTI

U okviru kampanje za podizanje svijesti o zaštiti prava intelektualne svojine u periodu od 24.-27.juna u Podgorici je održana radionica za pripremu kampanje za podizanje svijesti o zaštiti prava intelektualne svojine na kojoj je usaglašen tekst flajera za pomenutu kampanju.

REALIZOVANE OBUKE, TRENINZI

Dana 11.06.2014.godine predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije prisustvovali su „Radionici o borbi protiv falsifikovanih lijekova“ u organizaciji Agencije za lijekove i medicinska sredstva CG (učestvovala 3 predstavnika Uprave policije)

U periodu 24.-26.06.2014.godine predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije prisustvovali su Regionalnoj radionici za borbu protiv trgovine ilegalnom robom i falsifikovanjem koja je održana u Tirani, čiji je organizator TAIEX i INTERPOL. (učestvovala 2 predstavnika Uprave policije)

U periodu od 28.10. – 30.10.2014.godine u Podgorici je u okviru Twining projekta održan seminar za službenike Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije na temu „Zaštita prava intelektualne svojine“. (učestvovalo 10 predstavnika Uprave policije)

U periodu od 25.11. – 27.11.2014.godine u Podgorici je u okviru Twining projekta održan seminar za službenike Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije na temu „Zaštita prava intelektualne svojine“. (učestvovalo 10 predstavnika Uprave policije)

Dana 05.12.2014.godine ,predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije prisustvovali su Završnoj konferenciji Twining projekta koji finansira Evropska unija: „Unapređenje zaštite prava intelektualne svojine u Crnoj Gori.“ (učestvovala 4 predstavnika Uprave policije)

SARADNJA SA INSTITUCIJAMA DRUGIH ZEMALJA

Saradnja sa institucijama drugih zemalja odvija se kroz učešće na međunarodnim radionicama , treninzima ,satancima i studijskim posjetama gdje se razmjenjuju iskustva u oblasti zaštite intelektualne svojine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova bilo je uključeno u Twining projekat koji se odnosio na obuku službenika Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije vezanih za zaštitu intelektualne svojine u okviru kojeg su sa predstavnikom Upravnog odbora projekta-g-dina Kenny Wright predstavnik Danskog Zavoda za patente održana dva sastanka i to 09. i 28.05.2014.godine u Podgorici, a vezanih za pripremu održavanja dva kruga seminara vezanih za ovu oblast koji su se realizovali u 2014.godini.

U periodu od 15.09. do 03.10.2014.godine učešće u međunarodnoj akciji „White Mercury 2“ koja se odnosila na oblast falsifikovanja,piraterije i trgovine nedozvoljenim robama.

U periodu od 26.10. – 01.11.2014.godine predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije boravio u Studijskoj posjeti Danskoj u okviru projekta „Unapređenje zaštite intelektualne svojine u Crnoj Gori“. (učestvovao 1 predstavnik Uprave policije)

U periodu od 26 – 28.01.2015.godine predstavnici Uprave policije prisustvovali su Regionalnoj radionici koja je održana u Podgorici na kojoj su prezentovani rezultati međunarodne akcije „White Mercury 2“ a koja se odnosila na borbu protiv trgovine nelegalnom robom.

U periodu od 25 – 26.03.2015.godine predstavnici Uprave policije prisustvovali su Radionici koja je održana u Podgorici na temu izrade statističkog izvještaja vezanog za pravo intelektualne svojine – iskustva Hrvatske.

JAČANJE ADMINISTRATIVNIH KAPACITETA

U okviru Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije -Odsjeka za suzbijanje privrednog kriminaliteta kao i sa pripadajućim Centrima bezbjednosti i Odjeljenjima bezbjednosti , sistemazovano je 55 radnih mjesta od kojih se 2 sistematizovana radna mjesta odnose na oblast zaštite intelektualne svojine i to u okviru Grupe za suzbijanje krivičnih djela protiv imovine, intelektualne svojine, životne sredine i uređenja prostora.

U okviru Odsjeka za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije sistematizovano je 1 radno mjesto koje se odnosi na oblast zaštite intelektualne svojine i to Viši policijski inspektor za suzbijanje krivičnih djela kompjuterskog kriminala i zloupotreba autorskih prava.

6. Javne nabavke

6.1. Napredak u usklađivanju zakonodavstva i sprovođenju novog zakona, uključujući i koncesije i napredak u uvođenju elektronskih nabavki i sprovođenju strategije i akcionog plana

6.2. Administrativni kapaciteti i sprovođenje: Direkcija za javne nabavke, Komisija za kontrolu postupka javnih nabavki; Komisija za koncesije; nove inspeksijske službe; služba za pomoć korisnicima u Direkciji za javne nabavke

6.3. (Pismeni) izvještaj Crne Gore sa statističkim podacima i informacijama o sprovođenju Zakona o javnim nabavkama (broj sprovedenih postupaka javnih nabavki, uključujući postupke revizije, procenat ugovora o nabavci, izvođenju radova i uslugama zavisno od vrste postupka: otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak)

UVOD

U izvještajnom periodu, nastavljeno je jačanje sistema javnih nabavki. Obezbjedeo je ostvarivanje poslova u okviru nadležnosti Uprave za javne nabavke koji se odnose na praćenje primjene i pripremu propisa o javnim nabavkama, praćenje, analiziranje i ostvarivanja sistema javnih nabavki, sa stanovišta usaglašenosti sa pravom Evropske Unije i predlaganje mjera za obezbjeđivanje te usaglašenosti, pružanje savjetodavnih i konsultantskih usluga za oblast javnih nabavki naručiocima, organizovanje obuke kadrova za vršenje poslova javnih nabavki (službenike za javne nabavke, zaposlene na poslovima javnih nabavki, druge zaposlene koji prate poslove javnih nabavki i revizije, državne revizore, sudije i saradnike nadležnog suda, ponuđače, NVO, medije i dr.),

objavljivanje poziva za javno nadmetanje i odluka o dodijeljenim ugovorima na internet stranici, unapređenje sistema informisanosti naručilaca i ponuđača o propisima o javnim nabavkama, objavljivanje i distribuciju odgovarajuće stručne literature ne samo sa aspekta normativne implementacije zakona već i antikorupcijske politike i politike sukoba interesa, ostvarivanje međunarodne saradnje sa institucijama i stručnjacima u oblasti javnih nabavki, praćenje postupaka javnih nabavki i obezbjeđenje javnog interesa u tim postupcima, izvještavanje o javnim nabavkama u Crnoj Gori, izdavanje biltena o javnim nabavkama i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Na sjednici Vlade CG od 17 jula 2014. godine utvrđen je nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama. Šesnaestog dana mjeseca decembra, četvrte sjednice drugog redovnog zasijedanja Skupštine Crne Gore u 2014. godini, poslanici su usvojili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama objavljen je u Službenom list 57/14 od 25 Decembra 2014. godine. U tom pogledu, biće neophodno preduzeti dodatne aktivnosti na jačanju odgovarajuće administrativne strukture koja će obezbijediti obavljanje svih ključnih aktivnosti. Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon isteka 120 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona, odnosno 4 maja 2015. godine.

Formirana je Radna grupa za izradu nacrtu podzakonske regulative, broj: 01-14086/1 od 22.11.2013. godine, koja počela sa pripremom podzakonske regulative, čiji je rok za usvajanje 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, tačnije ista mora biti završena do kraja I kvartala 2015. godine.

Zaključcima Vlade CG, br: 08-1981/4 od 4 septembra 2014. godine, br: 08-3035 od 12 februara 2015. godine **usvojeni su Izvještaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje i sprovođenje Strategije razvoja sistema javnih nabavki za 2014. Godine.**

Većina mjera koja je utvrđena **Akcionim planom** je realizovana.

U organizaciji Uprave za javne nabavke 28 novembra 2014. godine **organizovan je II Forum o javnim nabavkama na temu „ Javne nabavke: ključni elementi Strategije za razvoj sistema“**. Forum o javnim nabavkama predstavlja jedan od najznačajnijih događaja koje Uprava realizuje protekle dvije godine, zapravo predstavlja pano na kojem učesnici zajednice javnih nabavki u Crnoj Gori diskutuju o aktuelnim temama u ovoj oblasti. Cilj II Foruma je da učesnicima odnosno stručnjacima iz oblasti javnih nabavki pruži priliku za pregled i diskusiju rezultata postojeće Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori za period 2011-2015, kao i zajednička identifikacija smjernica za rad na novom strateškom dokumentu, čija je izrada predviđena u toku 2015 godinu odnosno njeno usvajanje od strane Vlade CG za IV kvartal 2015. godine. Na II Forumu o javnim nabavkama učešće je uzelo oko 60 predstavnika zajednice javnih nabavki u Crnoj Gori, bili su prisutni predstavnici Uprave za javne nabavke, SIGMA-e, Komisije za kontrolu postupka javnih nabavki, obveznici zakona, ponuđači kao i predstavnici NVO Sektora (MANS, CEMI, Institut Alternativa). II Forum o javnim nabavkama organizovan je u saradnji sa Organizacijom za ekonomsku bezbjednost i saradnju OECD ogranak

Sigma i Opštinom Tivat, koja je u ulozi pravog domaćina ugostila članove zajednice javnih nabavki u Crnoj Gori.

Zaključkom Vlade CG broj: 08-583 od 02 aprila 2015. godine, usvojeni su Izvještaji o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva finansija koji obuhvata aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2014. godinu, kao i ostale aktivnosti u okviru djelokruga rada ministarstva. Pored aktivnosti ministarstva, izvještaj sadrži i izvještaje o radu za 2013 i 2014 godinu, organa u sastavu ministarstva, i to: Poreske uprave; Uprave carina; Uprave za igre na sreću; Uprave za imovinu i Uprave za nekretnine, kao i izvještaje samostalnih organa uprave nad kojim ministrastvo vrši nadzor: Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma; Zavoda za statistiku (MONSTAT) i **Uprave za javne nabavke.**

Program rada Uprave za javne nabavke za 2015. godinu je usvojen i objavljen na portalu www.ujn.gov.me. Pripremljen je Godišnji izvještaj o saradnji sa NVO sektorom i godišni izvještaj o sprovođenju Plana integriteta UJN u 2014 godini.

Ažurirana je Lista obveznika primjene Zakona o javnim nabavkama za 2014. godinu, broj obveznika je 621 što je za 77 manje od broja obveznika iz 2013. godine (ukupan broj obveznika 698) ili za 103 obveznika manje nego u 2012 godini (ukupan broj obveznika primjenene 724). Lista obveznika je objavljena na internet stranici Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me.

U toku 2014. godine na adresu Uprave za javne nabavke pristiglo je više od 200 rješenja donijetih od strane nadležnih institucija za imenovanje novih službenika za javne nabavke. Na osnovu pristiglih rješenja ažurirana je Lista službenika za javne nabavke za 2014. godinu i objavljena na internet stranici Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me. Na osnovu objavljenih odluka o izboru najpovoljnijije ponude, po automatizmu, objavljena je Lista ponuđača na internet stranici Uprave za javne nabavke www.ujn.gov.me.

Uprava za javne nabavke je u dijelu koji se odnosi na javne nabavke pripremila **Predlog programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2015-2018. godine, koji je usvojen na Vladi CG, Zaključkom br: 08-186 od 12 februara 2015. godine.**

Imajući u vidu dinamiku procesa pregovora sa EU i činjenicu da su krajem 2013. godine, otvoreni pregovori za Poglavlje V, javila se potreba za razmatranjem **Informacije o Planu ispunjenja završnih mjerila za zatvaranje pregovora u Poglavlju 5 – Javne nabavke, koja je i usvojena na sjednici Vlade CG, u skladu sa Zaključkom br: 08-34 od 18. marta 2015. godine.**

Imajući u vidu da je u okviru pregovaračkog poglavlja 23 postavljeno 45 privremenih mjerila, javila se potreba za revidiranjem akcionog plana za ovo poglavlje kako bi se mjere i aktivnosti upodobile ispunjenju privremenih mjerila, precizirali rokovi i finansijska sredstva. S tim u vezi predstavnici Uprave za javne nabavke su učestvovali u pripremi **Adaptiranog Akcionog plana za poglavlje 23** u dijelu koji se između ostalog

odnosi i na oblast javnih nabavki, **koji je i usvojena na sjednici Vlade CG, u skladu sa Zaključkom br: 08-306 od 26. februara 2015. godine.**

OBUKE

U skladu sa naznačenim posebnim Programom stručnog osposobljavanja i usavršavanja obuhvaćene su i organizovane radionice u toku 2014. godine u cilju adekvatne pripreme lica za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki.

Naime, Uprava za javne nabavke je organizovala obuke dana 5 decembra 2014. godine u Podgorici (66 učesnika) i 17 i 18 marta 2015. godine u Budvi (115 učesnika), koje su prije svega bila namijenjena službenicima za javne nabavke, kao priprema za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki. U izvještajnom periodu od maja 2014 godine do aprila 2015 godine ukupno je izdato 181 potvrde o završenom programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja. U periodu od primjene Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list CG" broj 42/11), januar 2012. godine do 15 aprila 2015. godine **ukupan broj polaznika je 741 koji su dobili potvrde o završenom programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja.**

U organizaciji Sigme i Uprave za javne nabavke organizovana je takođe dvodnevnu radionicu **17 i 18 novembra** na temu "**Izrada specifikacija u sektoru zdravstva**". Cilj ova dva programa je da se ljudima koji se profesionalno bave javnim nabavkama u Crnoj Gori pruži praktična prilika da sastave specifikacije za medicinsku opremu odnosno za lijekove na osnovu stvarnih situacija koje se javljaju u zdravstvu, prilagođenih potrebama obuke. Na kraju ovog programa, polaznici su blisko upoznati sa strukturom specifikacije za nabavku ključnih potreba u svojoj oblasti, pri čemu su imali priliku da upoznaju i dobiju informacije od specijaliste pri izradi specifikacije, kao i pregled specifikacija kao mogući pristup tenderima u okviru direktiva EU.

Saradnja Uprave za javne nabavke i Komisije za sprječavanje sukoba interesa koja je potvrđena potpisanim sporazumom o saradnji 12.02.2011. godine rezultirala je održavanjem **edukativnih seminara na temu sukoba interesa u postupcima javnih nabavki u Kotoru dana 12 februara 2015. godine i 24 februara 2015. godine u Budvi .**

U skladu sa Pravilnikom o programu i načinu polaganja stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki („Sl. list CG“, broj 28/12), organizovani su rokovi za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki, pri čemu je u roku održanom 6 oktobra 2014. godine, sertifikovano 13 lica, zatim u roku od 15 decembra 2014. godine sertifikovano je 29 lica za rad na poslovima javnih nabavki. Takođe, 26 marta 2015. godine održan je pismeni dio za polaganje stručnog ispita za rad na poslovima javnih nabavki. S tim u vezi, u periodu od primjene Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list CG" broj 42/11) , januar 2012. godine, do 15 aprila 2015. godine **ukupno je sertifikovano 248 lica za rad na poslovima javnih nabavki.**

Tokom 2014. godine održano je 120 sastanka za pružanje pomoći, pri čemu su vođene posebne službene zabilješke, i tom prilikom evidentirane poteškoće u primjeni Zakona,

na osnovu čega su predložena određena mišljenja i preporuke za otklanjanje uočenih nedostataka.

Do donošenja Zakona o javnim nabavkama ("Službeni list CG" broj 42/11) Uprava za javne nabavke je ustanovila posebnu grupu službenika za prijavljivanje nepravilnosti u postupcima javnih nabavki, koja je nakon detaljne analize cjelokupnog predmeta na koji se nepravilnost odnosi, u slučaju utvrđivanja postojanja istih o tome obavještavala Državnu revizorsku instituciju i podnosioca zahtjeva. Donošenjem novog Zakona o javnim nabavkama i uvođenjem inspekcijskog nadzora u postupcima javnih nabavki iste je utvrđivao Inspektor za javne nabavke koji je Uredbom o izmjenama i dopunama uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave prešao u nadležnost Uprave za inspekcijske poslove.

Organizovanje ostalih radionica, konferencija i seminara

U organizaciji Privredne komore Crne Gore održana je 24 i 25 septembra 2014. godine, četvrta godišnja Konferencija koja se bavila aktuelnim ekonomskim temama zemalja zapadnog Balkana u saradnji sa Istočnim odborom njemačke privrede koji povezuje njemačku privredu sa Istokom i našim regionom. Ekonomija – osnov povezivanja regiona Zapadnog Balkana, tema koja je okupila privrednike iz Crne Gore, Regiona i Njemačke, ministre ekonomija Regiona, ambasadore, druge javne i kulturne ličnosti od značaja za razvoj Regiona.

Predstavnici Uprave za javne nabavke Crne Gore, u okviru TAIEX studijske posjete Portugalu u periodu od 9 do 11 septembra tekuće godine, imali su priliku da se upoznaju sa elektronskim sistemom javnih nabavki u zdravstvu, u ovoj zemlji.

Tokom boravka u Portugalu, predstavnici naše institucije su boravili u Lisabonu, Coimbri i Portu, gdje su posjetili sljedeće institucije:

- SPMS (Shared Services of the Ministry of Health),
- VORTAL,
- (E-procurement Software Company,
- ARS CENTRO (Regional Health Administration),
- INCI (Institute of Construction and Real Estate),
- DGS (Directorate General of Health),
- INFARMED (National Authority of Medicine and Health Products).

Razmijenjena su iskustva sa predstavnicima gore pomenutih institucija i predstavljen VORTAL portal elektronskih javnih nabavki kao i BAsE sistem.

Predstavnici Uprave za javne nabavke, prisustvovali su 7. Regionalnoj IPA Konferenciji o javnim nabavkama, u periodu od 9-10 septembra 2014. godine, koja je organizovana u saradnji sa Agencijom za javne nabavke Albanije, Državnom Komisijom za javne nabavke Albanije i SIGMOM. Konferencija je održana u Valoni (Albanija).

Na konferenciji učešće su uzeli predstavnici Uprava za javne nabavke i Državnih Komisija u oblasti nabavki sa područja obuhvaćenog IPA programom. Učestvovali su predstavnici Evropske Komisije i brojni eksperti iz zemalja članica EU. Kao posmatrači pozvani su predstavnici drugih značajnih međunarodnih organizacija iz regiona (Svjetska Banka, Evropska Banka za rekonstrukciju i razvoj – EBRD, Evropska Investiciona Banka, ReSPA – Regionalna Škola za državnu upravu, OECD – Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj, Direkcija za javnu upravu i teritorijalni razvoj). Cilj ove Konferencije bio je razmatranje pristupa u cilju sprovođenja reforme javnih nabavki, sa posebnim osvrtom na to kako pravni okvir Evropske unije može uticati na postojeće zakone i praksu u oblasti javnih nabavki u okviru IPA zemalja.

Predstavnici Uprave za javne nabavke učestvovali su na **Međunarodnoj Konferenciji 13 i 14. novembra 2014. godine pod nazivom “Javne nabavke na lokalnom nivou”** u organizaciji UNDP-a i Ambasade Švedske u Beogradu i ukazali na značaj koji ova Konferencija donosi u smislu dobrog upravljanja javnim fondovima na lokalnom nivou i modela koji se primjenjuje u Crnoj Gori.

Predstavnici Uprave za javne nabavke učestvovali su na regionalnoj konferenciji, sprovedenoj u okviru projekta „Ka efikasnim mehanizmima javnih nabavki u državama (potencijalnim) kandidatima za članstvo u EU”, koja se održala u Sarajevo **11. decembar 2014. godine**. Na konferenciji su predstavljeni rezultati komparativnog istraživanja pravnog i institucionalnog okvira javnih nabavki, efektivnosti postojećih sistema, rizika za pojavu korupcije i preporuke za unaprijedjenje sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji kao i studije slučajeva javnih nabavki u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji.

Predstavnici Uprave za javne nabavke Crne Gore, u okviru TAIEX studijske posjete Austriji u periodu od 8 do 13 decembra 2014. godine, imali su priliku da se upoznaju sa principima i procedurama upravljanja ugovorima u cilju prevencije korupcije i povećanja transparentnosti u postupcima javnih nabavki. Tokom boravka u Austriji, predstavnici naše institucije su posjetili sljedeće institucije: Austrian Federal Procurement Agency, Federal Bureau of Anti-Corruption (BAK), Federal Chancellery, The Austrian Register of Tenderers ANKÖ, The Austrian review system, Federal Official Journal.

Predstavnici Uprave za javne nabavke učestvovali su na drugom sastanku mreže javnih nabavki Zapadnog Balkana, koji je održan u Varšavi – Poljska **15. i 16. januara 2015. godine**. Na osnovu preporuka i zahtjeva podnesenih od strane učesnika, ReSPA je organizovala drugi sastanak mreže javnih nabavki zemalja Zapadnog Balkana. Posebna pažnja je posvećena specifičnim aspektima modernog i fleksibilnog sistema javnih nabavki. Predložene su dalje aktivnosti mreže, kao i moguća saradnja u razvoju zajedničke strategije u području elektronskih javnih nabavki i upravljanja nepravilnostima.

GPA

Crna Gora je najnovija članica Sporazuma o Vladinim nabavkama pri STO nakon što je njena ponuda o pristupanju, 29. oktobra 2014.g. dobila zeleno svjetlo. Korak koji će našoj zemlji pomoći da dobije pristup tržištu javnih nabavki čija se trenutna vrijednost procjenjuje i do 1,7 triliona dolara godišnje. Komitet STO-a o Vladinim nabavkama donio je jednu za drugom odluke pozivajući i Crnu Goru i Novi Zeland da pristupe Sporazumu (GPA) na osnovu završnih ponuda u vezi pristupa tržištu o kojima se pregovaralo tokom posljednje dvije godine. Ovo su prva pristupanja još od kad je revidirana i proširena verzija GPA stupila na snagu 6. aprila 2014. godine.

S tim u vezi, Ministarstvo finansija je aktom br: 02-03-663/1 od 30.01.2015. godine dalo saglasnost na *Predlog zakona o potvrđivanju Odluke o pristupanju Crne Gore Sporazumu o vladinim nabavkama pri Svjetskoj Trgovinskoj organizaciji*. Takođe, Ministarstvo ekonomije je aktom br:1003-175-4 od 03.02.2015. godine iz okvira svojih nadležnosti dalo saglasnost na *Predlog zakona o potvrđivanju Odluke o pristupanju Crne Gore Sporazumu o vladinim nabavkama pri Svjetskoj Trgovinskoj organizaciji*.

Zakon o ratifikaciji sporazuma je u parlamentarnoj proceduri i očekuje se usvajanje u toku aprila t.g.

PROJEKTNE AKTIVNOSTI

U ovom trenutku, Uprava za javne nabavke nije korisnik nijednog projekta pomoći koji Crnoj Gori pružaju druge nacionalne i međunarodne institucije.

STATISTIČKI PODACI UPRAVE ZA JAVNE NABAVKE ZA 2014.² GODINU

1. Ukupan broj i finansijski iznos na godišnjem nivou u postupcima javnih nabavki

Godina	Ukupan broj ugovora	Ukupna vrijednost
2014.	2376	114.693.506,73 €

2. Ukupan broj i vrijednost postupaka iznad pragova EU

Godina	Predmet nabavke	Broj ugovora	Procijenjena vrijednost

² Preliminarni podaci dobijeni na osnovu objavljenih ugovora na Portalu javnih nabavki za period od 01.01. – 31.12.2014. godine (portal.ujn.gov.me). Finalan Izveštaj za 2014. godinu biće pripremljen do 31. maja 2015. godine.

2014	Robe	10	8.195.477,91 €
	Usluge	1	500.000,00 €
	Radovi	11	8.844.500,00 €

3. Procenat iskazan po tipu sprovedenih tenderskih postupaka (uključujući pregovarački postupak) , u odnosu na (i) ukupan broj ponuda i (ii)obuhvećeni finansijski iznos

Vrsta postupka	2014.	
	Ugovore na vrijednost	%
Otvoreni postupak	101.785.528,29	88,75%
Ograničeni postupak	493.920,00	0,43%
Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	12.061.042,04	10,52%
Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	175.492,41	0,15%
Okvirni sporazum	-	-
Dodjela javne nabavke konkursom	17.153,99	0,01%
Konsultantske usluge	160.370,00	0,14%

Vrsta postupka	2014.	
	Broj ugovora	%
Otvoreni postupak	933	92,74%
Ograničeni postupak	4	0,40%
Pregovarači postupak bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje	56	5,57%
Pregovarači postupak sa prethodnim objavljivanjem poziva za javno nadmetanje	5	0,50%
Okvirni sporazum	-	-
Dodjela javne nabavke konkursom	2	0,20%
Konsultantske usluge	6	0,60%

4. Prosječan broj ponuđača u tenderskom postupku:

Broj	
Prosječan broj ponuda po tenderu	
2014. godina	3,46

7. Privredno pravo

7.1. Privredno pravo: napredak u usklađivanju i sprovođenju zakonodavstva, uključujući administrativne kapacitete (uključujući elektronski potpis) i planovi za dalje usklađivanje

Zakonom o privrednim društvima ("Sl. list RCG" br. 06/02, "Sl. list CG" br. 17/07; 80/08; 40/10; 73/10; 36/11 i 40/11), uređuju se oblici obavljanja privrednih djelatnosti i njihova registracija. U proteklom periodu više puta su vršene izmjene i dopune zakona, pa se prirodno nametnula potreba da se uradi novi zakon koji će eliminisati određene nedorečenosti, unaprijediti postojeću normativu, zadržati sve ono što je naša praksa potvrdila kao dobro, ispoštovati direktive EU i uvesti neke nove mogućnosti u kontroli i upravljanju privrednim društvima.

Početkom decembra mjeseca 2014. je formirana radna grupa za izradu novog Zakona o privrednim društvima kada je počeo rad na prvoj verziji nacrt zakona, čiji zavšetak je planiran u IV kvartalu 2015. godine.

Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju

Praktična primjena važećeg Zakona o preuzimanju akcionarskih društava u vremenu od njegovog donošenja do danas pokazala je da je njegov koncept dobro definisan, ali da određena zakonska rješenja nijesu jasna i dosledno izvedena pa se ovim izmjenama želi postići bolja regulacija u oblastima koja su regulisana odredbama važećeg Zakona. Kroz predložene izmjene i dopune želi se postići bolja usklađenost sa evropskim zakonodavstvom.

U skladu sa komentarima Evropske komisije Komisija je otpočela proces izrade inovirane verzije Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama zakona o preuzimanju akcionarskih društava sa ciljem potpunog usklađivanja sa odredbama direktive 2004/25/EC o ponudama za preuzimanje.

Prema programu rada Vlade Crne Gore, usvajanje Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju je predviđeno za IIIQ 2015. godine.

7.2. Računovodstvo i revizija: zakonodavni napredak i planovi za dalje usklađivanje

7.3. Institucionalni/administrativni kapaciteti: javno tijelo za nadzor revizora, sistem kontrole kvaliteta, sistem istrage i kazni; kapaciteti Centralnog registra Privrednog suda

Zakonodavni okvir

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji usvojen je u julu 2011. godine. U odnosu na prethodne izmjene iz 2008. godine napravljen je korak naprijed ka usaglašavanju računovodstvenog zakonodavnog okvira sa evropskim zakonodavstvom.

Novim Zakonom o računovodstvu i novim Zakonom o reviziji planirano je potpuno usaglašavanje sa Direktivama 2006/43/EC, 2013/34/EU i Direktivom 2014/56EU. Ministarstvo finansija je oformilo radne grupe za izradu zakona o računovodstvu i zakona o reviziji kako bi se zakoni usaglasili sa Direktivama. Radne grupe su pripremile nacрте zakona koji su prošli postupak javne rasprave. Radne grupe trenutno razmatraju komentare dostavljene na nacрте Zakona. Usvajanje novih zakona se očekuje do kraja 2015. godine.

Ministarstvo finansija je u saradnji sa Svjetskom bankom priprenilo projekat za uspostavljanje Tijela za javni nadzor. Sporazumom koji je potpisan 24. jula 2013. godine između Ministarstva finansija i Svjetske banke predviđena je donacija od 500.000 dolara i namijenjena je za implementaciju ovog projekta. Nepostojanje kvalitetnog sistema javnog nadzora ključna je neusaglašenost sa evropskom praksom i smatramo da će se realizacijom ovog projekta ista otkloniti. Projekat je počeo sa implementacijom, zaključeni su pregovori sa odabranim ponuđačem i dobijeno je odobrenje od SB za nacrt ugovora. Očekuje se potpisivanje ugovora do kraja aprila ove godine kao i početak implementacije. Očekuje se intezivna aktivnost na projektu do sredine 2016. godine kako bi se ispunili svi ciljevi. Uspostavljanje Tijela za javni nadzor revizije očekuje se u drugoj polovini 2015. godine.

Institucionalni okvir

Za računovodstvo i reviziju nadležno je Ministarstvo finansija. U okviru Direktorata za centralnu harmonizaciju u februaru 2014. godine formirana je Direkcija za računovodstvo i reviziju koje koordinira proces računovodstvenih reformi. U Direkciji je sistematizovano 3 radna mjesta, od kojih su 2 popunjena.

U skladu sa Zakonom o državnoj upravi, Ministarstvo finansija je Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o povjeravanju poslova organa državne uprave nadležnog za poslove računovodstva i revizije („Službeni list CG“, broj 33/10) prenijelo određena ovlašćenja na Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore, kao nosioca ugovora o Konzorcijumu (zajedno sa Ekonomskim fakultetom i Savezom računovođa i revizora Srbije). U okviru druge komponente projekta sa Svjetskom bankom koji se odnosi na tehničku podršku jačanju kapaciteta revizorske profesije u Crnoj Gori pruža se podrška Institutu sertifikovanih računovođa CG. Implementacija je započela 15. januara 2015. godine i trajaće do januara 2016. godine. Do sada su urađeni inicijalni izvještaj i gap analiza programa i procedura Instituta i nacrt Akcionog plana za punopravno članstvo Instituta u Međunarodnoj federaciji računovođa (IFAC).

Crna Gora
МИНИСТАРСТВО ЕКОНОМИЈЕ
ПОДГОРИЦА

Примљено:	30.04.2015		
Орг. јед.	Број	Прилог	Вриједност
0904	-1083/2		

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
-n/r ministru, dr Vladimiru Kavariću

Br. 03/11/2-0/45-2

Podgorica, 30. april 2015.

MINISTARSTVO EKONOMIJE

-KABINET MINISTRA-

Predmet: Mišljenje na Predlog platforme o učešću crnogorske delegacije na VI sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju

Poštovani g-dine Kavariću,

Ovom prilikom vas obavještavamo da je Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija saglasno sa dostavljenim Predlogom platforme o učešću crnogorske delegacije na VI sastanku Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.

S uvažavanjem,

 MINISTAR
Prof. dr Igor Lukšić